

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

28.10.2020 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

[АИКБ](#)

✓ СТАНОВИЩЕ НА АИКБ ОТНОСНО БЮДЖЕТ 2021

Следва [пълният текст](#) на становището на Асоциацията на индустриалния капитал в България относно Законопроект за държавния бюджет на Република България за 2021 г.; Законопроект за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2021 г.; Законопроект за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2021 г.

ДО
Г-ЖА МАРИЯНА НИКОЛОВА
ЗАМЕСТИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ
ПО ИКОНОМИЧЕСКАТА И ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА, МИНИСТЪР НА ТУРИЗМА,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НСТС

Г-ЖА ДЕНИЦА САЧЕВА,
МИНИСТЪР НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

КОПИЕ
Г-ЖА МАРИЕТА СТОЯНОВА,
СЕКРЕТАР НА НСТС

Относно: Законопроект за държавния бюджет на Република България за 2021 г.; Законопроект за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2021 г.; Законопроект за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2021 г.

**УВАЖАЕМА ГОСПОЖО НИКОЛОВА,
УВАЖАЕМА ГОСПОЖО САЧЕВА,**

Асоциацията на индустриалния капитал в България, след като разгледа задълбочено горепосочените законопроекти и обсъди същите с членовете си – бизнес организации и компании, изразява следното становище:

Подкрепяме:

1. Запазването през 2021 г. на данъчния модел и на данъчните ставки;
2. Ниската преразпределителна функция на Бюджета (38.3% от БВП приходи по КФП);
3. Относително реалистичната прогноза за ръст на БВП през 2021 (2.5%);
4. Относително реалистичната прогноза за ниво на безработицата през 2021 (5.2%), за ръст на заетостта (0.9%) и за ръст на компенсациите на заетите (5.9%). Ръстът ще бъде по-голям, ако липсва грубата административна намеса на пазара на труда с минималната работна заплата, допълнителното възнаграждение за прослужено време (класове) и минимални осигурителни доходи;
5. Увеличението на разходите за сектор „Образование“ с 648 млн. лв., от тях 410 млн. за увеличение на трудовите възнаграждения на работещите в сектора;
6. Модернизацията на училищни кабинети и изграждане на STEM среда (20 млн. лв.);
7. 9 млн. лв. за въвеждане на Национална здравна информационна система като крачка към електронното здравеопазване;
8. Увеличаването на средствата за активна политика на пазара на труда за дигитални обучения на безработни лица (10 млн. лв.);
9. Запазването на размера на максималния осигурителен доход;
10. Субсидията за туроператорите за въздушни превозвачи, извършващи чартъри до България с цел туризъм – 35 евро на седалка (общо 40 млн. лв.);
11. Субсидията за българските творци и артисти, пострадали от преустановяването на масови мероприятия;
12. Промяната в Закона за народните читалища и възстановяване на ежегодната субсидия за Съюза на народните читалища;

Не подкрепяме:

1. Необоснованото в период на икономическа криза и значителен спад на БВП административно увеличение на минималната работна заплата (650 лв.);
2. Необоснованото административно увеличение на минималните осигурителни доходи, като следствие на увеличената минимална работна заплата;
3. Запазването на допълнителното възнаграждение за прослужено време (класове) за частния сектор, определяно административно;
4. Увеличаването на минималния осигурителен доход за самоосигуряващите се лица (650 лв.);
5. Запазването на режима за изплащане на паричните обезщетения за временна нетрудоспособност – първите 3 дни за сметка на предприятията;
6. Само 300 млн. лв. за изплащане на преходни остатъци от 2020 г и за продължаване на мярката 60/40 през 2021 г.;
7. Запазването на продължителността на отпуск за бременност и раждане (410 дни), най-дългият подобен отпуск в Европа и последващ отпуск върху този отпуск за сметка на предприятията;
8. Липсата на реформи в медицинската и трудовата експертиза, ограничаващи злоупотребите при отпускането на инвалидни пенсии;
9. 10% увеличение на трудовите възнаграждения на заетите в бюджетния сектор (допълнителни 658 млн. лв.) без визия за реформа в бюджетния сектор и предложение за съкращаване на структурите с дублиращи функции, както и за оптимизация на броя на заетите в бюджетния сектор;
10. 1 млрд. лв. за сектор „Вътрешен ред и сигурност“, в т.ч. увеличение на средствата за трудовите възнаграждения. Липса на реформи в сектор сигурност и оптимизиране на числеността на персонала и общите разходи, силно превишаващи като дял от бюджета средните такива за ЕС;
11. 4 млрд. лв. (2.2% от БВП) и ново увеличение на издръжката на общите държавни служби отново без воля за реформи. Допълнителни 380 млн. за изпълнителни и законодателни органи;
12. Увеличението на финансирането за сектор „Здравеопазване“ без визия за промяна на модела на финансиране и реформа в сектора. Отново акцентът на финансирането са лекарствената политика и болничната помощ, а не превенцията и профилактиката на здравето;
13. 9 млн. лв. за увеличаване на минималния размер на пенсията от 250 на 300 лв., без да се отчита осигурителния принос на пенсионерите. Това разрушава основни принципи на пенсионния модел и насърчава сивия сектор;
14. 318 млн. лв. за допълнителни 50 лв. за всички пенсии за периода 01-03.2021 г., без да се отчита нито осигурителния принос на пенсионерите, нито имущественото им състояние. Това разрушава както принципите на пенсионния модел, така и на социалното подпомагане;
15. Липсата на средства в бюджета на НОИ за намаляване на несправедливия коефициент на редукция на пенсиите от НОИ и привеждането му в съответствие с отсъстващия принос поради вноски за втора пенсия от пенсионните фондове. Не е нормативно уредена фазата за изплащане на вторите пенсии;
16. 390 млн. лв. за временно (предизборно) отпадане на доходния критерий за помощите за отглеждане на деца, както и за помощите за ученици. Много по-голям ефект би имало, ако тези пари се дават за нови детски градини и конкретни услуги – храна в детски ясли и градини, начално образование; за спорт в по-горните курсове и т.н.;
17. Липсата на реформи в сектор „Енергетика“. От началото на 2020 г. България отново е с най-висока цена на електроенергията за бизнеса в Европа. Липса на средства в бюджета за намаляване на таксите до средноевропейското ниво, чрез което да се намали и крайната цена на електроенергията за бизнеса;
18. Увеличението на инвестиционните разходи за отбрана. 1.704 млрд. за периода 2021-2023 г., ненужно и непонятно изпреварване на графика за достигане на 2% от БВП;
19. Средствата за наука намаляват от 571.6 млн. през 2020 г. (0.5% от БВП) до 534.2 млн. през 2021 г. (0.4% от БВП);
20. Намаляват средствата за икономически дейности и услуги с над 1 млрд. лв. от 8.505 млрд. – 2020 г. (7.1% от БВП) на 7 501.1 млрд. – 2021 г. (6% от БВП);
21. Недостатъчно средства за рекламна политика на националния туристически продукт (5 млн. лв.);
22. Само 9.5 млн. за инвестиционни проекти по Закона за насърчаване на инвестициите. Разходи за ДМА към БВП са се свили под 18%, при цел 23%;
23. Финансиране със средства от държавния бюджет за ДП „Държавна петролна компания“, още по-малко в размер на 35 млн. лв. на година за периода 2021-2023, който намираме за изключително прекомерен.

Изложеното ни мотивира да се въздържим от подкрепа и за трите законопроекта както поотделно, така и в съвкупност.

С оглед на по-балансирано структуриране и приложимост в подкрепа на българския бизнес и гражданите на обсъжданите законопроекта представяме допълнително няколко конкретни предложения:

1. Да се планират адекватни по размер средства за подкрепа на заетостта и доходите на работници и служители, работещи в предприятия, преустановили дейност или регистрирали значителен спад на продажбите поради COVID-19;
2. НОИ да започне изплащането на обезщетение за временна нетрудоспособност от втория ден на периода на нетрудоспособността;
3. Да се въведе годишен максимален размер от 150 000 лева за предприятие на плащанията за Задължения към обществото;
4. Да се планират средства за намаляване на ДДС на 9% за доставките на храна от ресторантите по домовете;

5. Да се увеличи лимита за ваучери за храна от 350 млн. лв. на 500 млн. лв. и на месечните лимити от 60 лв. на 100 лв. (съответно годишните лимити от 720 лв. на 1200 лв.), както и ваучерите освен в магазините за храна да служат за платежно средство и в ресторанти и хотели в страната;
6. Да се планират средства за справедливо намаляване на редуцията на пенсиите от НОИ на родените след 1959 г., които ще получават допълнителна пенсия от пенсионните фондове;
7. Да се повишат праговете за задължителен одит на малките предприятия до нивото определено от Директива 2013/34/ЕС и при нужда да се планират средства за подкрепа на одиторите намалили значително ангажираността си следствие на тази промяна.

[В. Труд](#)

✓ Вдигат ваучерите за храна

Ваучерите за храна, които работодателят може да дава на работниците си, ще се повишат догодина. За това имаме разбиране от страна на правителството, съобщи Васил Велев от АИКБ.

Бизнесът предлага от разрешените сега по закон 60 лева на месец на работник, сумата да стане 100 лева. Тази сума се признава за разход на фирмата, напомни той.

Друга идея е с тези ваучери да може да се купува не само храна в магазина, но и с тях да се плаща в ресторант и дори в хотел. Така на практика ще подпомогнем и туризма и заведенията, които са едни от най-пострадалите в кризата, обясни Велев.

Работодателите настояват и НОИ да плаща от втория ден на болничния, а не както е сега - от 4-тия ден. Колкото повече пари отделя фирмата за болнични, толкова по-малко пари остават за заплати, каза председателят на АИКБ. Одобрение на тази идея обаче няма от страна на правителството.

[News.bg](#)

✓ Предвиждат глоби за болниците през 2021 г., ако откажат да реструктурират звена за COVID

Социалните партньори не постигнаха единодушна подкрепа по представените законопроекти в здравната сфера, които са част от държавния бюджет за 2021 г. Това е резултатът от днешното онлайн заседание на Националния съвет за тристранно сътрудничество, съобщиха от Министерския съвет.

Синдикатите и КРИБ подкрепят проектобюджетите за 2021 г., като изразяват бележки и предложения за промени.

От АИКБ и БСК не подкрепят проекта за държавен бюджет, а БТПП и ССИ се въздържат. По проекта на бюджет на държавното обществено осигуряване ССИ и КРИБ - подкрепят, АИКБ - се въздържа БСК и БТПП - не подкрепят.

Синдикалните и работодателските организации единодушно подкрепят проектобюджета на НЗОК за 2021 г., но от АИКБ не го подкрепят.

Онлайн заседанието на Националния съвет за тристранно сътрудничество (Тристранката) бе свикано от вицепремиера по икономическата и демографската политика Марияна Николова.

Социалните партньори обсъдиха проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2021 г. и Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2021-2023 г. като мотиви към него. Законопроектът беше представен от министъра на финансите Кирил Ананиев.

Приоритетите на Бюджет 2021 са политика на доходите, образование, здравеопазване и пенсионна политика.

Ако болниците откажат да реструктурират звена за лечение на COVID, могат да бъдат глобени и да им спре плащането от Здравната каса.

С измененията в Закона за здравето се дават възможности на областните управители да взимат решения на местно ниво в условията на извънредната епидемична обстановка. Прецизират се и разпоредбите относно новата система на медицинската експертиза с цел постигане на ефективна работа на ТЕЛК и НЕЛК.

Важна промяна в ЗЗО е предвиденото задължение НЗОК да заплаща за онко-лекарствата най-ниската цена, с което да се постигне ефективно използване на средствата от НЗОК. Предлага се и нов режим на медицинските изделия - заплащане от НЗОК също на най-ниската цена.

С промените в ЗЛПХМ се регламентира Министерството на здравеопазването да договаря доставките на ваксини срещу СПИН, туберкулоза и др. Предвидено е прецизиране на кодовете са съответните лекарствени продукти.

Допълнително осигурените пари в здравната система са:

- 65,7 млн. лв. - за увеличение на възнагражденията на персонала в структурите на МЗ и НЗОК, в т.ч. и за извънреден труд;
- 48,9 млн. лв. субсидии за лечебните заведения за болнична помощ извън обхвата на задължителното здравно осигуряване;
- 326,6 млн. лв. за здравноосигурителни плащания;
- 75 млн. лв. - за осигуряване на ваксина срещу COVID-19;
- 50 млн. - за изграждане на Национална педиатрична болница.

Предложенията на кабинета "Борисов-3" за политиката на доходите в Бюджет 2021 са няколко. Предвижда се увеличаване на минималната работна заплата от 610 лв. - на 650 лв., считано от 1 януари 2021 и удвояване на парите на педагогическите специалисти спрямо 2017 г. Предвижда се да бъдат планирани целогодишно средства за осигуряване на увеличението с 30% (от 1.08.2020 г.) на служителите от администрацията, натоварени с дейности по овладяване на пандемията и последствията от COVID-19, в т.ч. за служители на първа линия.

С 10% ще е увеличението на заплатите на служителите, които не попадат в обхвата на пакета от социално-икономически мерки на правителството. Ще има увеличение на парите и на тези, които са на изборни длъжности по реда на законодателно регламентирания механизъм.

За образование са предвидени:

- 360 млн. лв. за увеличение на възнагражденията на учителите и 57,8 млн. лв. - за непедагогическия персонал;
- 70 млн. лв. - за изграждане и реконструкция на детски градини, детски ясли и училища;
- 38 млн. лв. - за подпомагане заплащането от родителите на такси за хранене на децата в задължителното предучилищно образование и за компенсиране на разходите за децата, които не са приети в детски градини, поради липса на места в държавните и общински градини и училища;
- 36 млн. лв. - за разширяване достъпа и обхващане в задължителното предучилищно образование на 4-годишните деца;
- 20 млн. лв. - за модернизацията на училищните кабинети и изграждане на STEM среда;
- 65,9 млн. лв. - за продължаване на реформите и осигуряване на устойчиво развитие и разширяване на достъпа до висше образование, в т.ч. 48,7 млн. лв. - за увеличение на възнагражденията на най-ниските академични длъжности във висшите училища.

В социалната политика проектобюджет 2021 предвижда 10 млн. лв. - за активна политика на пазара на труда; 300 млн. лв. - за продължаване на мярката "60/40"; 297,3 млн. лв. - за увеличението на парите за краткосрочни обезщетения за безработица (увеличението от 9 на 12 лв. на дневния минимален размер на обезщетението за безработица);

- 73 млн. лв. - за целева помощ за семействата с деца до 14-годишна възраст при дистанционно обучение и изчерпани възможности за платен отпуск на родителите и невъзможност да работят дистанционно;

- 390 млн. лв. - за отпадане на доходния критерий за достъп до месечни помощи по отглеждане на деца до завършване на средно образование;

- 10 млн. лв. - за целеви помощи за отопление;

- 21,4 млн. лв. - за актуализиране на финансовата подкрепа за хората с увреждания по Закона за личната помощ; 122 млн. лв. - за механизма за личната помощ по същия закон и 79,7 млн. лв. - за социалната услуга "Асистентска подкрепа", като делегирана от държавата дейност;

- 47 млн. лв. - за еднократна финансова подкрепа за хранителни продукти в размер на 120 лв. годишно за пенсионери с размер на пенсията от 300 лв. до 369 лв. (линията на бедност за 2021 г.)

За пенсионерите Бюджет 2021 осигурява 474 млн. лв. - за увеличение на размера на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст от 250 лв. - на 300 лв., считано от 1 януари 2021 г. Предвиждат се 94 млн. лв. - за увеличение на максималния размер на получаваната една или повече пенсии от 1200 лв. - на 1440 лв., считано от 1 януари 2021 г.; 884,2 млн. лв. за актуализация, включително новото осъвременяване на пенсиите от 5%, считано от 1 юли 2021 г.; 318 млн. лв. - за изплащане на добавки към пенсиите на всички пенсионери до месец март 2021 г.

Други приоритети са политиката в областта на отбраната, както и успешното усвояване на средствата от европейските фондове и програми.

На заседанието като следващи точки бяха обсъдени проектобюджетите на ДОО, на НЗОК. С Преходните и заключителни разпоредби на законопроекта за Държавно обществено осигуряване (ДОО) се предлагат промени, които целят постигане на ясна регламентация на контролната дейност на органите на Националния осигурителен институт (НОИ), също така се предвижда автоматично служебно преизчисляване на пенсиите.

Надзорният съвет на НЗОК да може да гласува увеличение на средствата за болнична медицинска помощ и в тази връзка се предвижда възможност за допълнителни средства по бюджета на НЗОК по реда на Закона за публичните финанси, е предложението в проектозакона за НЗОК за 2021 г.

Както и на предишната година отново чрез Преходни и заключителни разпоредби в един закон се предлагат промени в други закони.

В преходни и заключителни разпоредби в законопроекта за Здравната каса, са предвидени и промени в Закона за здравето (ЗЗ), Закона за лечебните заведения (ЗЛЗ), Закона за здравното осигуряване (ЗЗО) и в Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина (ЗЛПХМ).

✓ Намаляват с 9% пенсията от НОИ, ако взимаш втора

За първата група с пари от втория стълб

От 1 януари до 30 юни 2021 г. разрешават прехвърляне на парите от частните фондове

Бизнесът против неоснователен ръст на минималната пенсия

Пенсията от НОИ да се намалява с 9% за първата група хора, които ще получават и втора пенсия от частен фонд. Това предлага Министерството на труда и социалната политика, събщи за "Труд" Васил Велев, председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България. Промяната ще залегне в Кодекса за социално осигуряване и е обсъдена на заседание на Националния съвет за тристранно сътрудничество, в което участват правителството, синдикатите и работодателите. Социалното министерство предложи промени в кодекса, които да позволят на НОИ да промени методиката за определяне на процента на редукция на държавната пенсия, който в момента е 20 на сто. Той ще падне почти наполовина, заяви социалният министър Деница Сачева. Според новото предложение 9% ще бъде намалението за хората, които най-малко са се осигурявали в универсален пенсионен фонд, а за следващите този процент ще расте, обясни Васил Велев.

Според работодателите справедливият процент за редукция на пенсията от НОИ е около 6-7%, но предложението им не е прието. Друга промяна предвижда хората, изпуснали срока да прехвърлят партидите си за втора пенсия от частния фонд в НОИ, да могат да направят това от 1 януари до 30 юни догодина, събщи Деница Сачева.

Бизнесът предлага преместването на парите да може да става до момента на пенсиониране, а не както е заложено сега - 5 години преди датата на пенсиониране.

Тристранката обсъди и държавния бюджет, този на Държавното обществено осигуряване и на НЗОК. Социалните партньори не постигнаха единодушна подкрепа по представените законопроекти.

Работодателите разкритикувахме повишаването на минималната пенсия, не защото това е лошо, а защото тя се изравнява със средната. На практика така изчезва разликата между осигурявалите се на минимален доход и тези на по-висок, аргументира се председателят на АИКБ.

Според него в бюджета за следващата година няма да има достатъчно средства за продължаване на мярката 60/40 за запазване на заетостта. Със заложените в него 300 млн. лева ще се изплащат компенсациите за работниците за последните месеци на изтичащата 2020 г. и на практика средства за първите месеци на следващата няма да има, категоричен беше Велев.

Actualno.com

✓ **Предложение: Да се намали с 9 на сто пенсията от НОИ, ако взимаш втора**

Пенсията от НОИ да се намалява с 9% за първата група хора, които ще получават и втора пенсия от частен фонд. Това предлага Министерството на труда и социалната политика, съобщи за "Труд" Васил Велев, председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България. Промяната ще залегне в Кодекса за социално осигуряване и е обсъдена на заседание на Националния съвет за тристранно сътрудничество, в което участват правителството, синдикатите и работодателите.

Социалното министерство предложи промени в кодекса, които да позволят на НОИ да промени методиката за определяне на процента на редукция на държавната пенсия, който в момента е 20 на сто. Той ще падне почти наполовина, заяви социалният министър Деница Сачева. Според новото предложение 9% ще бъде намалението за хората, които най-малко са се осигурявали в универсален пенсионен фонд, а за следващите този процент ще расте, обясни Васил Велев.

Според работодателите справедливият процент за редукция на пенсията от НОИ е около 6-7%, но предложението им не е прието. Друга промяна предвижда хората, изпуснали срока да прехвърлят партидите си за втора пенсия от частния фонд в НОИ, да могат да направят това от 1 януари до 30 юни догодина, съобщи Деница Сачева. Бизнесът предлага преместването на парите да може да става до момента на пенсиониране, а не както е заложено сега – 5 години преди датата на пенсиониране.

Тристранката обсъди и държавния бюджет, този на Държавното обществено осигуряване и на НЗОК. Социалните партньори не постигнаха единодушна подкрепа по представените законопроекти. Работодателите разкритикувахме повишаването на минималната пенсия, не защото това е лошо, а защото тя се изравнява със средната. На практика така изчезва разликата между осигурявалите се на минимален доход и тези на по-висок, аргументира се председателят на АИКБ. Според него в бюджета за следващата година няма да има достатъчно средства за продължаване на мярката 60/40 за запазване на заетостта. Със заложените в него 300 млн. лева ще се изплащат компенсациите за работниците за последните месеци на изтичащата 2020 г. и на практика средства за първите месеци на следващата няма да има, категоричен беше Велев.

[БНТ](#)

✓ **Тристранката представи приоритетите на Бюджет 2021**

Националният съвет за тристранно сътрудничество (НСТС) проведе онлайн заседание, свикано от заместник министър-председателя по икономическата и демографската политика и министър на туризма Марияна Николова.

В първа точка от дневния ред на заседанието правителството и социалните партньори обсъдиха проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2021 г. и Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2021-2023 г. като мотиви към него. Законопроектът беше представен от министъра на финансите.

[Тристранният съвет прие проектобюджета за догодина, одобри и бюджетите на ДОО и НЗОК](#)

Приоритетите на Бюджет 2021 са:

Политика по доходите

- Увеличаване на минималната работна заплата от 610 лв. – на 650 лв., считано от 1 януари 2021 г.
- Удвояване на средствата за възнаграждения на педагогическите специалисти спрямо 2017 г.
- За 2021 г. са планирани целогодишно средства за осигуряване на увеличението с 30% (от 1.08.2020 г.) на разходите за персонал на системите на органи и администрации, които са натоварени с дейности по овладяване на пандемията и последствията от COVID-19, в т.ч. за служители на първа линия.
- Увеличение с 10% на средствата за заплати на служителите, които не попадат в обхвата на пакета от социално-икономически мерки на правителството.
- Разчетено увеличение на средствата за възнаграждения на изборните длъжности по реда на законодателно регламентирания механизъм.

Образование – осигурени са допълнителни средства:

- 360 млн. лв. за увеличение на възнагражденията на учителите и 57,8 млн. лв. – за непедагогическия персонал;
- 70 млн. лв. – за изграждане и реконструкция на детски градини, детски ясли и училища;

- 38 млн. лв. – за подпомагане заплащането от родителите на такси за хранене на децата в задължителното предучилищно образование и за компенсиране на разходите за децата, които не са приети в детски градини, поради липса на места в държавните и общински градини и училища;
- 36 млн. лв. – за разширяване достъпа и обхващане в задължителното предучилищно образование на 4-годишните деца;
- 20 млн. лв. – за модернизацията на училищните кабинети и изграждане на STEM среда;
- 65,9 млн. лв. – за продължаване на реформите и осигуряване на устойчиво развитие и разширяване на достъпа до висше образование, в т.ч. 48,7 млн. лв. – за увеличение на възнаграденията на най-ниските академични длъжности във висшите училища.

Политиката в областта на здравеопазването е насочена към качествено и ефективно здравеопазване с основен фокус осигуряване на адекватна готовност на здравната система в условията на продължаваща епидемична обстановка, причинена от разпространението на COVID-19 с оглед гарантиране на пациентите на необходимата медицинска грижа. Допълнително осигурените средства основно са:

- 65,7 млн. лв. – за увеличение на възнаграденията на персонала в структурите на МЗ и НЗОК, в т.ч. и за извънреден труд.
- 48,9 млн. лв. субсидии за лечебните заведения за болнична помощ извън обхвата на задължителното здравно осигуряване.
- 326,6 млн. лв. за здравноосигурителни плащания.
- 75 млн. лв. – за осигуряване на ваксина срещу COVID-19.
- 50 млн. лв. – за изграждане на Национална педиатрична болница.

Приоритети в социалната политика са насочени основно към преодоляване на социално-икономическите последици от пандемията от COVID-19, свързани със запазване на заетостта, повишаване на квалификацията, намаляване на безработицата и като цяло запазване на устойчивостта на системи за социална закрила с фокус към най-уязвимите групи. Осигурени са допълнителни средства за:

- 10 млн. лв. – за активна политика на пазара на труда.
- 300 млн. лв. – за продължаване на мярката 60/40.
- 297,3 млн. лв. – за увеличението на средствата за краткосрочни обезщетения за безработица (увеличението от 9 на 12 лв. на дневния минимален размер на обезщетението за безработица).
- 73 млн. лв. – за целева помощ за семействата с деца до 14-годишна възраст при дистанционно обучение и изчерпани възможности за платен отпуск на родителите и невъзможност да работят дистанционно.
- 390 млн. лв. – за отпадане на доходния критерий за достъп до месечни помощи по отглеждане на деца до завършване на средно образование.
- 10 млн. лв. – за целеви помощи за отопление.
- 21,4 млн. лв. – за актуализиране на финансовата подкрепа за хората с увреждания по Закона за личната помощ; 122 млн. лв. – за механизма за личната помощ по същия закон и 79,7 млн. лв. – за социалната услуга „Асистентска подкрепа“, като делегирана от държавата дейност.
- 47 млн. лв. – за еднократна финансова подкрепа за хранителни продукти в размер на 120 лв. годишно за пенсионери с размер на пенсията от 300 лв. до 369 лв. (линията на бедност за 2021 г.)

Пенсионната политика – в Бюджет 2021 са осигурени допълнителни средства:

- 474 млн. лв. – за увеличение на размера на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст от 250 лв. – на 300 лв., считано от 1 януари 2021 г.;
- 94 млн. лв. – за увеличение на максималния размер на получаваната една или повече пенсии от 1200 лв. – на 1440 лв., считано от 1 януари 2021 г.;
- 884,2 млн. лв. – за мерки, свързани с осъвременяване и изчисляване на пенсиите, в т.ч. и за целогодишното изплащане на пенсии с новото осъвременяване от 5%, считано от 1 юли 2021 г.;
- 318 млн. лв. – за изплащане на добавки към пенсиите на всички пенсионери до месец март 2021 г.

Други приоритети са политиката в областта на отбраната, както и успешното усвояване на средствата от европейските фондове и програми.

В точка втора от дневния ред НСТС разгледа проекта на Закон за бюджет на държавното обществено осигуряване за 2021 г. Законопроектът беше представен от министъра на труда и социалната политика. Участие в дискусиата взе управителят на Националния осигурителен институт.

Приходната част от предложения бюджет на държавното обществено осигуряване за 2021 г. е съгласувана с Националната агенция за приходите (НАП), взети са предвид и указанията на министерствата от съгласувателната процедура. По отношение на разходната част – данните са в изброените по-горе приоритети в областта на социалната и пенсионната политика.

С Преходните и заключителни разпоредби на законопроекта се предлагат промени, които целят постигане на ясна регламентация на контролната дейност на органите на Националния осигурителен институт (НОИ), също така се предвижда автоматично служебно преизчисляване на пенсиите.

В трета точка от дневния ред НСТС обсъди проекта на Закон за бюджета на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) за 2021 г. Законопроектът беше представен от министъра на здравеопазването. Участие в дискусиата взе управителят на Националната здравноосигурителна каса.

С проекта на Закон за бюджета на НЗОК се предлага при условия на извънредна епидемична обстановка вследствие разпространението на COVID-19 Надзорният съвет на НЗОК да може да гласува увеличение на средствата за болнична медицинска помощ и в тази връзка се предвижда възможност за допълнителни средства по бюджета на НЗОК по реда на Закона за публичните финанси.

В преходни и заключителни разпоредби в законопроекта са предвидени и промени в Закона за здравето (ЗЗ), Закона за лечебните заведения (ЗЛЗ), Закона за здравното осигуряване (ЗЗО) и в Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина (ЗЛПХМ).

С измененията в Закона за здравето се дават възможности на областните управители да взимат решения на местно ниво в условията на извънредната епидемична обстановка. Прецизират се и разпоредбите относно новата система на медицинската експертиза с цел постигане на ефективна работа на ТЕЛК и НЕЛК.

В ЗЛЗ се въвежда задължението на лечебните заведения при условията на извънредна епидемична обстановка за реструктуриране на звена за лечение на COVID, като при отказ се предвиждат две нива на санкции – глоби и спиране на плащанията от НЗОК, за които са предвидени определени критерии, и ред за извършване на оценка и анализ на лечебните заведения.

Важна промяна в ЗЗО е предвиденото задължение НЗОК да заплаща за онко-лекарствата най-ниската цена, с което да се постигне ефективно използване на средствата от НЗОК. Предлага се и нов режим на медицинските изделия – заплащане от НЗОК също на най-ниската цена.

С промените в ЗЛПХМ се регламентира Министерството на здравеопазването да договаря доставките на ваксини срещу СПИН, туберкулоза и др. Предвидено е прецизиране на кодовете са съответните лекарствени продукти.

Социалните партньори не постигнаха единодушна подкрепа по представените законопроекти.

Синдикалните организации и от работодателските организации - КРИБ подкрепят проектобюджетите за 2021 г., като изразяват бележки и предложения за промени.

АИКБ и БСК не подкрепят проекта за държавен бюджет, а БТПП и ССИ се въздържат. По проекта на бюджет на държавното обществено осигуряване ССИ и КРИБ – подкрепят, АИКБ – се въздържа БСК и БТПП – не подкрепят.

Синдикалните и работодателските организации единодушно подкрепят проектобюжета на НЗОК за 2021 г., АИКБ не подкрепят.

Investor.bg

✓ Социалните партньори отправиха сериозни критики към Бюджет 2021

Финансирането на мярката 60/40 за запазване на заетостта е един от основните спорни въпроси

Финансирането на мярката 60/40 за запазване на заетостта през следващата година е един от основните спорни въпроси между бизнеса, синдикатите и правителството. Това стана ясно на продължилото пет часа онлайн заседание на Националния съвет за тристранно сътрудничество (НСТС). Социалните партньори обсъдиха проекта за държавен бюджет за 2021 година, както и проектобюджетите на Националната здравноосигурителна каса и на Държавното обществено осигуряване за догодина, предава БНР.

Бизнесът има възражения по предложенията на правителството, тъй като са направени в период на криза. Синдикатите искат увеличаване на максималния осигурителен доход.

Спорен остана въпросът за изплащането на болничните.

Според КНСБ това е най-щедрият бюджет напоследък заради предвидените близо 4,4 млрд. лева в повече като разходи - 1,2 млрд. лева отиват за заплати, в образованието има 820 млн. лева повече, в здравеопазването 680 млн. лева повече и за социалното осигуряване, подпомагане и грижи - над 2,3 млрд. лева повече.

От Асоциацията на индустриалния капитал в България не крият притесненията си от 10 млрд. лева дефицит и питат как е формиран и за какво се харчи този дефицит.

Синдикатите са „за“ ръст на минималната работна заплата, работодателите „против“.

Синдикатите одобряват добавките към пенсиите и детските. Според бизнеса значителна част от т.нар. „еднократни“ разходи рискуват да се превърнат в постоянни и така се застрашава дългосрочната фискална устойчивост.

От Българската стопанска камара възразяват срещу възприетия подход при изготвянето на бюджета за 2021 година, заложените параметри на разходните политики, предвиденото значително увеличаване на дела на държавния дълг. Не подкрепят бюджетната политика за капиталови разходи, които бележат близо 19% спад спрямо отчета за миналата година. Според организацията това вреди на бизнеса. Критиките са, че в бюджета за догодина има скромнен ангажимент към бизнеса.

Според Асоциацията на индустриалния капитал в България са необходими конкретни мерки за подкрепа на икономиката, на работещите хора, които на практика ще връщат дълговете.

„Въпреки различните позиции, които социалните партньори имаха, не постигнахме единодушие, но проектите на закони минаха. Нямаше никакви различия и позиции, които да оформят становища“, коментира вицепремиерът Марияна Николова. И посочи, че всички заявени бележки ще бъдат взети под внимание при внасянето на окончателните проекти на нормативни актове на заседанието на Министерския съвет.

✓ Сачева предлага пенсията от НОИ да се орязва по-малко заради втората от фонд

С промени в Кодекса за социално осигуряване, които ще минат през преходните и заключителните разпоредби на проектобюджета на Държавното обществено осигуряване за 2021 г., ще се даде възможност основната пенсия от НОИ да не се орязва с около и над 20%, а с по-малко от 10 %. Това обяви след заседанието на Тристранния съвет, на който бе обсъден проектобюджета за 2021 г. социалният министър Деница Сачева.

Причината за тази поправка сега е, че се надига обществено недоволство заради очакваното голямо орязване на пенсиите от солидарния стълб заради това, че предстоящите да излизат в пенсия хора ще получават и т. нар. втора пенсия - от частния пенсионен фонд, в който също са внасяли пари. Фондовете отдавна предупредиха, че натрупаните суми по партидите не са много високи все още и не се очакват високи пенсии.

За да овладеят този проблем, поне засега, управляващите ще дадат възможност на НОИ да промени методиката си за изчисление на коефициента на редукция и така да направи "по-справедливо изчисление на пенсиите от двата стълба", обяви Сачева. По думите ѝ така коефициентът на редукция ще падне под 10%.

Освен това, ще бъде внесена и другата поправка, която вече бе обявена, от 1 януари до 30 юни 2021 г. бъдещите пенсионери ще получат още една възможност да прехвърлят своите пари от универсалните пенсионни фондове в държавния Национален осигурителен институт. Този допълнителен прозорец се отваря за хората, които скоро ще излязат в пенсия и са пропуснали петгодишния срок преди това да направят прехвърлянето.

Обичайно социалните партньори не са постигнали единодушна подкрепа по бюджетните проекти и свързаните с тях. От съобщение на Министерския съвет след заседанието се разбира, че синдикалните организации и КРИБ от работодателските са подкрепили проектобюджетите за 2021 г., като изразяват бележки и предложения за промени.

Асоциацията на индустриалния капитал и Стопанската камара не подкрепят проекта за държавен бюджет, а Търговско-промишлената палата и Съюзът за стопанска инициатива се въздържат.

По проекта на бюджет на държавното обществено осигуряване Съюзът и КРИБ - подкрепят, Асоциацията на индустриалния капитал се въздържа, а Стопанската камара и Търговско-промишлената палата не подкрепят.

От всички единствено Асоциацията на индустриалния капитал не подкрепя бюджета на здравната каса.

✓ Не бюджет, а илюзия. Как публичните финанси се върнаха в 80-те години

"Те безразсъдно пренебрегнаха предупрежденията на икономистите. Реформираха данъчното облагане в конфискация и отчуждаване; провъзгласиха безразсъдните разходи за най-добрия метод за увеличаване на богатството и благосъстоянието."

Лудвиг фон Мизес. "Всесилната държава". София, изд. МаК, 2016

Кольо Парамов и Любомир Дацов са прави: бюджетът за следващата година е съставен с изцяло нов подход. Кольо се радва, че бюджетът е "амбициозен" и че новите (засега) над 10 млрд. лв. заем няма да стигнат. Кристилина Георгиева не вижда проблем да се вземат нови държавни заеми. Любо изглежда разтревожен: на този бюджет "не може да бъде дадено друго определение, освен "трябва да останем на власт на всяка цена, пък ще му мислим след 2021 година".

Министерство на вземането и министерство на даването

Не е за вярване, че управлението на публичните финанси на България с ентузиазъм се връща към 1980-те години. Случайно е, че тъкмо тогава започва и кариерата на сегашния министър на финансите в повереното му министерство.

Новият подход е в сравнение с последните 30 години, особено времето след март 1997 г. От Постановление №44 от 19 март 1991 г. "за намаляване на бюджетните разходи" до 21 октомври тази година (публикуването на проектобюджета за 2021 и рамката му до 2023) принцип на публичните финанси е срещу разходите на правителството да има осигурени данъчни приходи. Според утвърдената традиция, а и по закона за публичните финанси (ЗПФ), двете страни на уравнението "вземане - даване" трябва да си съответстват. Липсата на пълно съответствие се смята за временно явление.

Дългосрочната устойчивост на бюджета ("поддържане на текущи нива на приходите и разходите без риск за платежоспособността на държавата или за способността за покриване на задължения") е заложена като принцип на управлението му от Закона за публичните финанси. Неговият чл. 27, ал.4 допуска бюджетен дефицит по консолидираната (тоест от всички сметки) фискална програма до 2% от БВП, освен при извънредни обстоятелства и при положение, че не надвишава 3% от БВП, както и ако има "мерки за ежегодното му намаление до постигане на нулево или положително бюджетно салдо".

Вече 30 години всички молители виждат Министерството на финансите като "министерство на вземането" - то събира средства за раздаване от данъкоплатците и е техен пазител с временни изключения преди 1997 г. От следващите 23 години три години са с дефицит над 2% от БВП (2009-2010 г. - глобална рецесия и 2014 г. с -5.5%, заради изплащането на гарантираните спестявания в КТБ). От другите само една година е с дефицит 2% от БВП (2011), пет са с дефицит по-малък от 1.5%. Бюджетното салдо е положително дори в такива трудни години като 1997-1999 г.

В същото време се намаляват преките данъци.

Резултат: постепенно се възстановяват пенсиите и спестяванията, изчезнали в хиперинфлацията от 1996 и началото на 1997 г., изплатен е външният дълг на правителството (основно натрупан преди 1990 г., над 80% от БВП в началото на периода и с високи лихви от приблизително 6% до 2005 г.) и остават пари за комфортно плащане на "Росатом" от 1.2 млрд. лв. през 2016 г., заради проекта АЕЦ "Белене". Тази традиция е на път да изчезне през тази и следващите седмици.

Илюзиите на раздаването

При вземане на средства от данъкоплатците, прекарването им през държавата и връщането им обратно към първоизточника, количеството им не се увеличава. Независимо от амбициите и разказа за тях.

Затова годишният ръст на преразпределянето (разходите в бюджета) не би трябвало да надхвърлят предполагаемия растеж на БВП за периода на планиране. Тази логика не е безупречна, но няма по-добра и такава е правилото според чл. 26 от ЗПФ.

Фискалните правила на ЕС в момента са отменени от Европейската комисия до края на 2021 г. заради пандемията. Но това не означава, че цялата логика на планиране на бюджетите е отменена.

Ето няколко примера за илюзорно оправдаване на правителствения подход за бюджет 2021.

1. За да изглежда всичко обосновано, концепцията на бюджета за 2021 г. използва средствата на макроикономиката. Широката публика не я разбира. Първата хватка за създаване на илюзии е времето за обсъждане - 48 часа. Но професионални оценки са вече направени от Фискалния съвет (дипломатично), както и от Стефан Стоянов, Петър Ганев, Лъчезар Богданов, Димитър Чобанов и много други.

2. Разликата между най-оптимистичния и най-песимистичния сценарий за поведение на икономиката през 2020 г. е в диапазона от -3.5% до -13.1% спад на БВП. Направихме преглед на предвижданията си и засега няма причина да променяме прогнозата си от -7% от БВП.

3. По нищо не личи правителството да взема предвид такива дреболии като загубата на работно време поради карантинирани хора - около 0.5% от БВП (към днешна дата). Не е отчетен и риск от края на ваканцията по обслужване на кредитни задължения (която изтича скоро), нито пък от поведението на междуфирмената задължнялост и вероятността от фалити.

За да излязат сметките, прогнозата за спад на БВП през тази година е 3%. Всички други предвиждания са за много по-рязък спад на БВП: Световна банка -5.1%, МВФ -3.9%, Европейската комисия -7.1% и БНБ -5.5%. А правителството смята, че спадът в икономиката е вече спрял.

4. Друга илюзия е, че бюджетът е такъв заради пандемията.

При 11 млрд. лв. фискален резерв през февруари имаше огромно място за маневриране: отлагане на плащането на корпоративен и дивидентен данък (3 млрд. лв.) с положителен ефект за БВП от 0.5-1 млрд. лв.; плащания и обезщетения от НОИ (1.5 млрд. лв.); 0.6 млрд. лв. за финансиране на здравеопазването (включително ранно и масово тестване); 0.2-0.3 млрд. лв. за дофинансиране на образователната инфраструктура. Отделно би следвало да се облекчат регулаторни процедури и да се подобри работата на общинската и централна администрация.

Вместо това се заделят средства за ненужни проекти и разходи: от АЕЦ "Белене", през държавни ВиК компании и верига бензиностанции, увеличаване на заплати на народни представители и държавна администрация, до поръчки на военна техника.

5. Неизвестността на случващото се изискваше и емисия на нов дълг. Въпросът е за какво той ще се използва. Засега, пак за да излязат сметките, както посочи Стефан Стоянов, се предвижда ръст на приходите - 47.65 млрд. лв., без прецедент, над 4 млрд. повече от приходите за 2020 г. и 3.6 млрд. повече от 2019 г. От това също личи, че отрицателните стопански ефекти на COVID-19 се приемат за приключили.

Това се прави, за да изглеждат обещаващо сметките по обслужването на правителствения дълг. Вярно е, че те представят относително ниско ниво - 40.5 млрд. лв., или 29.4% от заложените в изчисленията БВП за 2023 г. Очевидно е също, че сега новите дългове са дългосрочни и с немислим преди нисък - до нереалност за преценката на риска - лихвен процент. Но не е вярно, че новият дълг ще бъде само 10.3 млрд. лв.

Както посочва Лъчезар Богданов, "освен финансирането на заложените нови дефицити до 2023 г. от малко над 10 млрд. лв., държавата трябва да изплати и стари задължения от около 1 млрд. през 2021 г., близо 3 млрд. през 2022 и 2023 г. и около 3,4 млрд. през 2024 г. Така новите емисии дълг трябва да надхвърлят 20,5 млрд. лева. И въпросът е доколко пазарите - т.е. кредиторите - ще запазят доверие в средносрочната и дългосрочната устойчивост на длъжника България."

Мнима социалност

6. Не е вярно и че бюджетът е социален. Така смятат г-н Парамов и неизвестно защо някои синдикати. Тук първият проблем е обслужването на самия дълг.

Дори и да се предположи, че споменатите държавни проекти работят безупречно, на печалба и няма непосилни стопански негативи от пандемията, при нереалистични прогнози за поведението на икономиката, няма много начини да убедиш кредиторите. Онова, което много вероятно ще се случи, е за 2022 г. да се променят нагоре преките данъци, за да се демонстрира на хартия, че ще има достатъчно приходи в бюджета.

Най-вероятният ефект ще е намаляване на приходите и по-малко инвестиции, по-малко работни места от очакваното (индикативните стойности тук също са прекомерно оптимистични) и по-малко приходи в НОИ.

6.1. Важно е да се има предвид кой финансира преразпределянето.

В различна степен в това качество през 2019 г. са 115 хил. работодатели, 215 хил. самонаети и 2.2 млн. работещи в частния сектор. Тези 2.5 млн. данъкоплатци нетно кредитират 3.5 млн. заети в бюджетния сектор, в държавните предприятия, училища, университети, болници, безработни, полицаи, армейци, пенсионери, народни представители, държавни и общински служители и самите себе си. Тези кредитори са основните губещи и от пандемията, и от неразумното управление на публичните финанси.

При конфискационен спрямо тях елемент на преките данъци, те ще започнат да избягват данъци. Същото ще стане и при необлагаем минимум на равния данък доход, предлаган от БСП и КНСБ. Между 100 и 300 хиляди ще предпочетат да се скрият под неговия праг.

7. Някои от изброените бенефициенти изобщо не са засегнати от пандемията, загубили работа или доход. Увеличаването на разходите в бюджет 2021 увеличава доходите на бенефициентите, но не и на спомоществателите на държавния бюджет. Не е измислен начин да се преразпредели доход, който не е произведен.

Петър Ганев подробно описа отрицателните въздействия от увеличаване на доходите на бенефициентите, пенсионерите (с 1.7-1.8% от БВП принос към дефицита) и безсмислието на поголовното раздаване на надбавки за деца (0.3% принос към дефицита).

Асоциацията на индустриалния капитал още по-подробно разясни изключително вредните последици на увеличаването на минималната работна заплата (МРЗ) върху заетостта. Те ще са най-тежки при най-бедните, по-малко образованите и при циганите. Ромите и без друго са 4-5 пъти по-мразени от мюсюлманите - следващата по неприемане група от населението, както показва едно проучване на "Алфа Рисърч" и Евгения Иванова през януари.

Само на пръв поглед пенсионерите "печелят". Според новия бюджет на държавното обществено осигуряване (ДОО) финансирането на пенсии от данъкоплатците за 2021 г. се увеличава с 50%, с над 2 млрд. лв. (приблизително 1.6% от БВП, но зависи). А увеличението на приходите на НОИ с 3.8% е прекалено оптимистично.

Вероятният ефект ще е натиск за увеличаване на данъците. Тогава се връщаме в сценария, описан по-горе в т. 6. Плюс дългосрочно демотивиране на приноса на по-младите и конкурентни съсловия в ДОО.

Част от "социалните" мерки се предвижда да приключат през 2021 г. Приключването също е на хартия, за да изглежда добре дефицитът след това.

8. Не ще помогнат и европейските субсидии.

Правителствените разходи от средно 37-38% от БВП след 2010 г. достигат 42.2% и вероятно ще се променят нагоре. Това ще поражда недоверие у кредиторите.

Изобщо сегашните успехи в поемането на нов дълг се дължат на паричната политика на ЕЦБ, субсидиите и кредитите от ЕС. Фискалният съвет описва заделените средства за България като 10-11 млрд. евро (40% заеми), но споменава, че от тях се оползотворяват по 45%. По стари оценки на Съвета и Световната банка ефективността на използването на субсидиите от ЕС е съмнителна. Според мен те повече вредят, отколкото помагат.

Както при натрупването на дълга на Гърция, тези трансфери дават илюзията за "европейски" заслон от фалит по държавни дългове. Тази илюзия също ни връща към 1980-те години.

Аналогиите с 80-те

През 80-те години държавните заеми се вземат, за да бъде подкупено населението. Консолидираните (включително лихвите) правителствени разходи отиват отвъд 40% от БВП и постепенно се доближават до 60%. Причина за това е изчезналата вяра, че СССР ще финансира плащанията по външния дълг.

БКП моли това да се случи и България получава блокове в АЕЦ "Козлодуй", "Белене" като проект (в средата на 80-те отхвърлен порази сеизмичен риск, но върнат в плановете по настояване на държавния глава), "Радомир" и пр. През 1981 г. е измислена програма за стимулиране на растежа с 2.95 млрд. лв. Тя не дава резултат. Ръстът на заплатите не съответства на "достатъчно високо нарастване на обществената производителност на труда", казва отчетът на БНБ за 1985 г. (След 2010 г. години наред ръстът на МРЗ е 2.3 пъти по-бърз от ръста на БВП.)

По това време също е измислен нов подход към банките и държавните предприятия. През 1986 г. "системата за самозадоволяване на населението заема важно място в изпълнението на програмата на партията за по-нататъшно повишаване жизненото равнище на народа."

Има и някои разлики: лихвите по държавни заеми тогава се повишават от 10 на 17%. Вътрешният враг са турците, а не ромите. Ясни са и външните врагове тогава, а сега няма яснота. Освен може би за Северна Македония.

Населението тогава няма и не може да има никаква представа за състоянието на публичните финанси. Архивите не са публични, а сега са достъпни. Пък и парламентът още не беше се преместил в къщата на БКП.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНР

✓ Правителството обсъжда проектобюджета за 2021 г.

Правителството ще обсъди и гласува днес проектобюджета на страната за догодина заедно с планираните разходи на Здравната каса и общественото осигуряване, а също и актуализацията на бюджета за тази година.

Кабинетът ще проведе редовното си заседание отново онлайн.

Предвижда се дефицит от близо 4,9 млрд. лева или 3,9 на сто от брутния продукт. Въпреки че планираните приходи са близо 2 млрд. лева повече, а заложеният ръст в икономиката е 2,5 на сто при минус 3 през тази година.

Основните заложи политики от управляващите са - ръст на минималната заплата до 650 лева, минимална и максимална пенсия от януари от 300 и от 1440 лв.

Осъвременяване на пенсиите с 5 на сто от юли. До март всички пенсионери ще са с добавка от 50 лева.

От април на еднократна помощ от 120 лева ще разчитат тези с пенсии между 300 и 369 лева.

Детски добавки ще има за всички семейства без подоходен критерий.

300 лева ще получат всички първокласници и осмोकласници.

10% ще е увеличението на заплатите в обществения сектор, 30 на сто са служителите на първа Covid-линия.

Максималният осигурителен доход се запазва на 3000 лева.

Залаганата инфлация е 2,1 на сто. Общо за сектор "Образование" държавата ще отдели 647 млн. лева повече, отколкото през тази година.

В бюджета за здравеопазване средствата също са завишени с над 580 млн. лева, за да се гарантира на системата стабилност.

Болниците ще продължат да получават 85% от бюджетите си, въпреки намалената дейност по клиничните пътеки.

✓ **НС разглежда промени в Закона за е-търговията**

Народното събрание окончателно ще обсъди промените в закона за електронната търговия, които предвиждат нови правила за защита на потребителите при пазаруване в интернет.

Промените в закона целят прилагане на Регламент на Европейския съюз, с който се въвеждат задължителни правила за доставчиците на посреднически онлайн услуги и търсачки. Изискванията са свързани с нелоялните търговски практики и извънсъдебното уреждане на спорове.

Една част от промените предвиждат още в офертите в електронни платформи да е задължително посочването дали даден продукт се предлага от търговец или от физическо лице, за да е наясно купувачът, че няма да може да се ползва от защита, ако не купува от търговец. По отношение на извънсъдебното уреждане на спорове се предвиждат задължения за осигуряване на вътрешна система за разглеждане на жалби, както и необходимостта в общите условия да се посочват медиатори при уреждане на спорове.

От тези задължения се изключват единствено малките предприятия, доставчици на посреднически онлайн услуги. В дневния ред на депутатите са и окончателните промени в закона за физическото възпитание и спорта, които предвиждат уеднаквяване на правилата за допинг със Световния антидопингов кодекс, който влиза в сила от 1 януари догодина.

Така всички състезатели ще се възползват от едни и същи антидопингови процедури и защиты, независимо от спорта, националността или държавата, в която са тествани.

✓ **Над 13 млн. лв. компенсация за пострадалите от сушата области**

Пострадали от сушата земеделци от 7 области в страната ще получат компенсация за загубите си от Държавен фонд "Земеделие" в общ размер на над 13 млн. лв.

Фонд "Земеделие" утвърди финансов ресурс от 13,4 млн. лева по схемата de minimis за компенсиране на щетите от сушата през 2020 г. за стопаните от областите – Бургас, Добрич, Варна, Сливен, Силистра, Шумен и Ямбол.

Финансовата подкрепа е 20 лева на хектар или по 2 лева на декар.

Ще бъдат подпомогнати фермери, при които заради сушата има спад от над 30% при реколтата от пшеница, царевица или фуражни култури.

Общият размер на помощта по схемата de minimis, която един земеделски стопанин може да получи е максимум левовата равностойност на 25 хил. евро за период от три последователни данъчни години, припомнят от агроведомството.

Предстои Министерството на земеделието съвместно с Държавен фонд "Земеделие" да изготвят указания за предоставяне на помощта.

✓ **Спад за пореден месец на пътуванията на българи в чужбина и на чужденци у нас**

През септември 2020 година се запазва тенденцията на намаляване на пътуванията на български граждани в чужбина на годишна база, макар и те да се подобряват спрямо предходния месец, но при пореден силен спад на посещенията на чужденци в България спрямо година по-рано на фона на продължаващата епидемична обстановка в нашата страна, показват данни на Националният статистически институт (НСИ).

Пътуванията на български граждани в чужбина през септември са 555,6 хиляди, или с 15,0% под регистрираните през същия месец на 2019 година. Спрямо достигнато през април 2020 г. дъно от едва 75,3 хиляди обаче пътуванията нарастват над 7 пъти.

В същото време нашата страна е посетена през септември от 563,7 хиляди чужденци, или с 56,2% по-малко спрямо септември 2019 г., но техният брой също нараства близо 7 пъти спрямо априлското дъно от едва 81,2 хиляди чуждестранни посетители, показват данните на НСИ.

Силен спад на годишна база е регистриран при посещенията на чужденци в България по всички наблюдавани цели: за "почивка и екскурзия" спадът е с цели 67,3%, със "служебна" цел - спад с 65,0% и с "други" цели - понижение с 39,7% спрямо година по-рано. Транзитните преминавания през страната са 45,2%, или 254,6 хиляди от всички посещения на чужденци в България.

От общия брой чужденци, посетили България през септември 2020 г., делът на гражданите от Европейския съюз е 52,9% и е с 62,1% по-малко в сравнение със същия месец на предходната година.

Посещенията на граждани от групата "Други европейски страни" пък намаляват на годишна база през септември с 40,2 на сто.

През септември 2020 г. относителният дял на все още доста малкото посещения на чужденци у нас е както следва: с други цели - 53,8%, със служебна цел - 11,4% и 34,8% с цел почивка и екскурзия.

✓ **Тръмп обеща супер план за икономическо възстановяване след изборите**

Президентът на САЩ Доналд Тръмп обеща днес възможно най-добрия план за икономическа помощ, но след изборите на 3 ноември, съобщава БТА, като цитира АФП и Ройтерс.

Републиканецът Тръмп обвини демократите, които контролират Камарата на представителите, че не преговарят добросъвестно.

"След изборите ще постигнем най-добрия план за съживяване (на икономиката), който някога сте виждали, тъй като мисля, че (ние, републиканците,) ще си върнем (долната) камара" на Конгреса от демократите, увери той.

Тръмп разкритикува председателката на Камарата на представителите Нанси Пелоси, че "иска да спаси лошо управлявани и белязани от престъпност градове и щати, (контролирани от демократите)", и я обвини, че не желае "да помогне на хората".

Президентът републиканец, който се бори за преизбиране на 3 ноември, и демократката Пелоси се обвиняват взаимно за задънената улица около подготвяния голям пакет на стойност около 2 трилиона долара за стимулиране на американската икономика, пострадала тежко от пандемията от новия коронавирус.

В края на март демократите и републиканците в Конгреса договориха спешно гигантски план за икономическа помощ в размер на 2,2 трилиона долара, който включваше помощи за безработица от 600 долара седмично.

Той обаче изтече в края на юли. Оттогава преговорите между двете водещи американски партии за нов план със стимули са в задънена улица, въпреки че според експерти той е необходим за съживяване на икономическата активност, отбелязва Франс прес.

Дневник

✓ Томислав Дончев към президента за бюджета: Кабинетът е като котката на Шрьодингер

Управляващите, вместо да направят обичайното - да представят как е минало обсъждането на проектобюджета за следващата година в Тристранния съвет, използваха случая да дадат пресконференция, на която да замерят с аргументи президента Румен Радев, който по-рано през деня направи силно критичен коментар за документа.

Вицепремиерът Томислав Дончев, който направи основното изказване и даваше думата в отсъствието на премиера, обяви, че по принцип не обича да влиза в крамоли, но не може правителството да пропусне да участва в дебата, който е толкова важен, колкото и този, при който бюджетът се обсъжда в Народното събрание.

На конкретните забележки на президента, направени пред журналисти, управляващите не отговориха като използваха аргумента, че Радев не е дал никакви бележки нито по бюджета на собственото си ведомство, нито по целия проект. (Какво съдържа проектът четете [тук](#).)

Правителството като котката на Шрьодингер

В свой стил Томислав Дончев обяви, че през коментарите на президента правителството правителството изглежда като котката на Шрьодингер от популярната логическа фикция, при което тя е едновременно жива и мъртва. "Ние се намираме в сходна ситуация, защото ако следваме препоръките на президента, това, което правим, е едновременно правилно и неправилно", обяви той.

Допълни, че по време на пандемия не е хубаво човек да се шегува със заболявания, но демокрацията в България имала поне две болести - политическа дислексия и политическа амнезия. Посочи, че държавният глава явно сам е забравил какво е казал преди няколко месеца. Цитира го с призива му за повече подпомагане заради пандемията вместо хората да бъдат занимавани с отношенията между институциите.

На коментара на президента, че [правителството предлага разоряващ бюджет](#) и огромни харчове без цели, без план, без ясни процедури, без обосновка за резултатите от тези харчове, представителите на основните министерства извадиха насрещни тези, с които защитиха въпросните харчове, а вицепремиерът Томислав Дончев ги обобщи като отговор на призивите на държавния глава от пролетта да се подпомагат повече хора, бизнеси и сфери в отговор на коронакризата.

Дончев напомни, че в бюджета за идната година има тъкмо това - повече подпомагане като спомена специално заложи малко над 3 млрд. лв. за помощ за бизнеса и хората в резултат на коронакризата, които включват и национална съфинансиране по суми, използвани за целта по европейски програми. "Кога грешим? Сега, когато изпълняваме призива от пролетта за още и още мерки в подкрепа на всички сектори? И какво конюнктурно и разоряващо и предизборно има в това, което изредих до момента?. В такива времена единствено може да помогне държавата и тя влиза в тази си функция", заяви Дончев. Допълни, че управляващите правят всичко възможно антикризисните мерки да са бързи, фокусирани и да стигат до всеки.

"Много ми харесва думата разоряващ", подчерта с остър тон Дончев и посочи, че към края на годината, въпреки поетия нов дълг, държавният дълг ще представлява едва 23.5% от БВП. По-късно представителят на финансовото министерство напомни, че тази стойност е далеч под Маастрихтските критерии от 60% дял.

Повече разходи, но с план

В това се опитаха да уверят всички участници в пресконференцията като изредиха по своите ресори колко се вдигат разходите, които са все във важни сфери като здравеопазване, образование, социални грижи.

Така бе обявено, че разходите на здравната каса се вдигат със 120 млн. лв. догодина за плащания към лечебните заведения, за заплатите на работещите на първа линия с коронавируса, за тестове, за изследване кръвна плазма. Едновременно се разбра, че болниците ще продължат да получават 85% от месечната си субсидия, ако не изпълняват всичките си дейности, както стана и при въвеждането на извънредното положение. Отделно са предвидени над 94 млн. лв. за ваксини и лекарства, за които разговори с производителите се водят от Еврокомисията общо за страните от ЕС. Разходите на здравната каса за годината се вдигат с 326.6 млн. лв.

Министърът на образованието Красимир Вълчев даде своя принос с острия си тон към всички критици на проектобюджета и най-вече към разходната му част. Обяви, че при този безпрецедентен ръст на разходите за образование управляващите са очаквали това да бъде оценено, но вместо това било казано, че се правят "конюнктурни и

безмислени" разходи в nereформирани сфери. В отговор обяви, че разходите за образование са с най-висока норма на възвръщаемост. Препоръча по-задълбено четене и дкритиците да се запознаят какво се случва в образованието през последните години. "Най-голямата кражба от бъдещето (критика, която често се използва при поемане на нов дълг, използвана и от премиера, но преди България да поеме последния нов дълг - бел. а.) би било да спестим от образованието", заключи той.

Бюджет за хората

Социалният министър Деница Сачева, която е сред найчестите говорители от името на правителството обяви, че проектобюджетът е получил много определения, но най-точното е, че е бюджет за хората. "Кога са искрени критиците - когато искат мерки или когато имат реален израз в бюджета", попита същото и президента: Дали е искрен, когато твърди, че този бюджет е разоряващ или когато изпраща писмо, че одобрява бюджета.

На свой ред изреди всички придобивки идната година - помишаване на минималната заплата, на минималната и максималната пенсия, на поощителите за отглеждане на дете за всички независимо от дохода, за продължаващите мерки в отговор на ковид кризата.

Вицепремиерът Томислав Дончев допълни, че голяма част от мерките, сред които за отглеждане на дете и продължаващата до края на март включително помощ от 50 лв. за всеки пенсионер, имат антикризисен характер и са докато трае пандемията. "До момента, когато управлява това правителство, тези мерки са разчетени и средства за тях има, не сме натоварили следващото правителство да изплаща", обяви той.

Какво е съгласувал президентът

Повод за поредната престрелка между президента и правителството стана поредната му критика - към проектобюджета за 2021 г. Тя не бе в писмена форма, а в коментар [пред медиите](#) по време на учение край село Корен днес.

Отпорът на управляващите е под формата на основни аргументи за предвидените разходи, без да отговарят на някои нокретни упреци и като използват за основна точка във всичко, което говорят, това, че държавният глава не е дал нито една бележка, когато проектът е бил пратен и на неговото ведомство, което е първостепенен разпоредител с бюджетни средства.

В отговор Министерството на финансите по-късно отговори. "По повод критичните оценки от страна на президента на Република България Румен Радев за предложения от Министерството на финансите проект на Закон за държавния бюджет на Република България за 2021 г. и Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2021-2023 г., представляваща мотивите към него, Ви информираме, че Администрацията на президента съгласува документите в съответствие с чл. 32 от Устройствения правилник на МС и неговата администрация без да са изпратени бележки".

Престрелката продължи с позиция на президента, в която се посочва, че тази на Министерството на финансите и на народни представители от управляващото мнозинство, според които предложеният проект на Закон за държавния бюджет на Република България за 2021 г. е бил съгласуван с президентската администрация, представлява откровена и груба манипулация на фактите.

"Администрацията на президента няма отношение към предварителното съгласуване на държавния бюджет, освен в частта, засягаща бюджета на самата президентската институция".

На това по-късно в Министерския съвет представителят на Министерството на финансите обясни, че в средата на октомври ведомството е изпратило писма до всички първостепенни разпоредители, в което се е искал коментар по техните бюджети. И също, че е пратен целия пакет документи. "Когато се съгласува целия пакет, всеки може да изрази мнението си по целия пакет материали", обяви представителят на ведомството.

✓ Собственици на заведенията поискаха държавата да изплати 80% от заплатите на служителите им

Близо час след публикуваната заповед на здравния министър, с която се разпорежда затварянето на нощните заведения в цялата страна от 29 октомври до 12 ноември, представители на бранша излязоха с позиция, в която настояват за помощ от държавата. Тя е била изготвена по време на националното събрание, организирано от Българската асоциация на заведенията и Сдружението на заведенията в България, на което присъствали над 150 човека, представляващи повече от 400 клуба.

Искането ще бъде на всички служители, назначени на трудови договори и самоосигуряващите се, да се изплатят 80% от заплатите плюс осигуровките за периода, в който заведенията са затворени. Ще бъде поискано същата мярка да важи и за работещите като охрана и чистачи.

"Собствениците на заведенията са готови да поемат първата вълна на затварянето. Но персоналетът ни трябва да бъде подпомогнат. Браншът взе това решение единодушно и застана зад него", пише в позицията на двете организации.

Преди събранието председателят на Българската асоциация на заведенията Ричард Алибегов заяви, че 120 000-130 000 души ще останат без работа при затваряне на нощните заведения. "Когато става дума за затваряне на нощния живот на България, трябва да се има предвид, че става дума за охранителни фирми, почистващи фирми, ди джеи, артисти, певци, после идват бармани, сервитьори и най-накрая собствениците", каза той, цитиран от БНТ.

Организациите уговориха нова среща на бранша, която да се проведе преди изтичането на 14-дневния срок на затварянето на заведенията. На нея трябва да се обсъдят икономически искания, ако забраната за работа на търговските обекти продължи. Засега не се предвиждат протести.

Какво още пише в заповедта на здравния министър и какви нови ограничения се въвеждат четете [ТУК](#).

✓ Общините се оплакаха, че правителството им прехвърля отговорности

Зам.-председателят на сдружението на общините в България Хасан Азис определи като неприемливо решението на правителството да остави местната власт да решава дали да затваря заведения, театри, кина и др. По думите му това е

прехвърляне на отговорност, а някои от малките общини трудно ще се справят с тази задача, тъй като нямат достатъчно капацитет.

Според Азис голяма част от членовете на сдружението са против на тях да се възлага да взимат подобни решения.

"По-малките общини дали могат експертно да преценят дали да затворят заведенията? Не. Дали законово могат да ги затварят? Пак не. Кметовете не затварят общини, заведения и театри. Ние изпълняваме заповеди на здравния министър и местните РЗИ. Правителството трябва да поеме своята отговорност чрез експертния потенциал, който има. Общините могат да бъдат единствено и само партньори в борбата с коронавируса", каза Азис, който е и кмет на Кърджали.

✓ До половин милиард лева от еврофондове годишно са злоупотребите на "белите якички"

Измамите с еврофондове в България са съизмерими с най-големите пазари на организираната престъпност като трафика на хора, разпространението на наркотици и нелегалната търговия с горива. Според експертни оценки злоупотребите се движат между 5 и 15% от финансовите средства, получени от бенефициентите на оперативните програми в България.

При общ бюджет 23.2 млрд. лв. потенциалните щети за програмния период 2014 - 2020 г. са между 1.16 млрд. и 3.48 млрд. лв. На годишна база (приемайки 7-годишен срок на действие на програмите) щетите са между 166 млн. и 498 млн. лв.

Това са изводите от последния доклад на Центъра за изследване на демокрацията, оценяващ организираната престъпност в България и опитващ да очертае подробен профил на най-доходоносните ѝ дейности.

Как се точат средства за изграждане на къщи за гости

Освен стряскащите цифри в доклада се посочват и някои любопитни изводи за корупционните практики и схемите за източване на евросредства.

"Измамите със средства на Европейския съюз са особен тип престъпления, осъществявани от т.нар. бели якички, а не от класическите организирани престъпни групи. Финансовите щети се оценяват на между 70 и 300 млн. лв. годишно. Най-много нарушения са установени със средствата от Държавен фонд "Земеделие" при субсидиите за земеделски култури, както и при изграждането на къщи за гости", са част от констатациите в доклада.

Миналата година полицията, прокуратурата и антикорупционната комисия започнаха разследване именно за злоупотреби с европейско финансиране за изграждане на къщи за гости. Тогава оставка подаде [бившият зам.-министър на икономиката Александър Манолов](#) и срещу него започна дело, което все още не е приключило окончателно.

"При направени проверки на финансираните къщи за гости по Програмата за развитие за селските райони 2007 - 2013 [са установени нарушения](#), предполагащи пълно или частично връщане от бенефициентите на получените субсидии. От проверените 288 къщи, получили субсидия на обща стойност 81 млн. лв., е поискано пълно възстановяване на средствата за 158 къщи в размер на 43.1 млн. лв. и частично възстановяване за 95 къщи в размер на 3.3 млн. лв.", се посочва в доклада на Центъра за изследване на демокрацията, като се цитират данни от Държавен фонд "Земеделие".

Още миналата година стана известно, че от програмата са се възползвали и редица публични личности, а нарушенията доведоха до оставки, припомнят в доклада.

"Основното нарушение е използването на финансираните къщи не по предназначение за развитие на туризъм в съответните селски региони, а като имоти за лично ползване от бенефициентите. В началото на 2020 г. стана ясно, че голяма част от собствениците на къщи за гости, за които са установени нарушения на договорите за субсидии, са обжалвали исканията за възстановяване на получените суми. Под въпрос е дали има правно основание да се изисква възстановяване на получените субсидии", констатира от Центъра за изследване на демокрацията.

Висок риск от измами със средства за борба с коронавируса заради занижения контрол

24% от фирмите смятат, че има корупционни практики при управлението на средствата на ЕС, а сравнително малко фирми кандидатстват за обществени поръчки (11%) или европроекти (4%), сочат данните от изследването.

Идентифициран е и друг потенциален риск - ниският капацитет за контрол, както и нарастващият обем на европейски средства за справяне с кризата от COVID-19 създават риск за увеличение на измамите.

Забелязва се тенденцията да продължават измамите, свързани с търгове и обществени поръчки, чрез манипулиране на процедури, както и при конфликт на интереси.

Най-много нарушения са регистрирани в европейските структурни и инвестиционни фондове, както и във фондовете за подпомагане на трети страни и селскостопанските фондове. Голяма част от схемите за измама се основават на манипулиране на цените на купените активи със средства на ЕС, като се отчитат многократно по-високи цени от реално платените или се отчитат разходи, които не са направени или не са свързани с целта на полученото финансиране.

Продължават измамите със средства, предназначени за научни изследвания, като в тези измами участват няколко страни членки или трети страни, се посочва още в текста.

Ето още заключения от доклада:

- щетите от ДДС измамите бавно намаляват и през 2019 г. са били около 120 млн. лв. (12% от ДДС "липсите" в България); използват се основно измамни схеми на вътрешния пазар на ЕС и фиктивни фактура за реклама, консултации, ремонти и др.; 80% от организирани престъпни групи за ДДС измами са в София;

- според експертни оценки злоупотребите в различни европрограми варират между 5% и 50% от стойността на финансираните проекти;

- през 2019 г. над 25% от всички атаки към облачните услуги на Microsoft в глобален мащаб са отправени от български IP адреси; водещи ИТ престъпления са били опити за инсталирането на зловреден код (форма на рекет със заплаха за унищожаване на блокирана информация, ако не се плати откуп, обикновено в криптовалута) и за измама;

- през 2019 г. се наблюдават сигнали за наличието при киберизмамите на предимно български групи начело с български лидери; традиционно доминират международни мрежи, в много случаи доминирани от украински, руски, нигерийски и северноафрикански групи.

✓ **Макрон и Ердоган - зад спора за карикатурите се крие тежка криза**

"Правителството на Мали поиска Турция да защити суверенитета ѝ в светлината на подновените френски колониални амбиции. Турска президентска делегация бе изпратена до Мали, за да обсъди разполагането на турска военна база за тази цел."

Тази новина е фалшива. Разпространяването ѝ на 25 юни от [профил, подкрепящ турската намеса](#) в Либия, в разгара на задочното турско-френско противоборство за северноафриканската страна, обаче хвърля светлина върху истински проблем.

Прави го и сегашната остра словесна престрелка и размяна на реплики между президентите Реджеп Тайип Ердоган и Еманоел Макрон. Репликите на Макрон, че ислямът е "в криза" и защитата на карикатури отпреди години след убийството на учителя Самюел Пати, показал ги на ученици, станаха повод турският му колега да [го посъветва два пъти "да се прегледа"](#) и да се включи в призива за световен бойкот на френски стоки, започнал основно в арабски мюсюлмански държави, но [подклаждан силно от лидери на неарабски](#) като Турция и Пакистан. В резултат Франция отзова посланика си от Турция за пръв път от 119 години.

Проблемът е, че интересите им се пресичат все по-често, докато нуждите им да отправят остри нападки едни към други понякога се допълват.

Не са рядкост и резките словесни стълкновения за Сирия, Либия и Нагорни Карабах. Първият от години сериозен инцидент между държави от НАТО, който не е гръцко-турски, [бе френско-турски - в Средиземно море](#) - и бе свързан тъкмо с либийското ембарго. Франция е недвусмислен поддръжник на Гърция, Кипър и Египет в спора им за търсенето на изкопаеми горива в Средиземноморието, в което Турция търси своето място (а твърди, че то не ѝ е давано).

"Дневник" обобщава къде се сблъскаха интересите на Париж и Анкара в последните години.

Либия и Африка

Турция изпитва нужда от арабски съюзници, трайно присъствие в Северна Африка и поддръжка на договорите за възстановяване на Либия, когато (Анкара се надява) Правителството на националното съгласие, подкрепяно от нея, [спечели войната, при това с нейна помощ](#).

Обратно, Либийската национална армия на Халифа Хафтар, която Франция подкрепяше по-скоро дипломатически, може да осигури нужната на Париж стабилност по южните либийски граници с важните за френските интереси в сигурността Нигер и Чад. Това е врата към целия Сахел и намиращите се там бивши френски колонии, белязани от нова вълна екстремизъм (и ангажирани със сътрудничество с Франция срещу него) в послените години.

Както казва обаче сенегалският опозиционер Абдулае Батили, "има повече негодувание срещу французите днес в Сахел заради въпроса за сигурността". В момент, когато хиляди френски войници са в Сахел и Париж се опитва да избегне нов момент на нестабилност, цитираният Батили "Файненшъл таймс" [отбелязва](#), че Франция е въввлечена в задълбочаващо се съревнование и със стари (Великобритания) и с нови (Китай, Русия и Турция) сили в Африка.

За това съперничество с Турция [все по-често се пише](#) във френски медии; два месеца след фалшивата новина за "освободителна турска делегация" в Мали турския външен министър Мевлют Чавушоглу [действително](#) кацна в Бамако след военен преврат - част от обиколките на турската дипломация в Африка, които само коронавирусът бе успял за кратко да ограничи.

Източното Средиземноморие

"Действията в Източното Средиземноморие" на Турция са обобщаващата фраза, която съдържа, но не се изчерпва със ставащото в Либия. Именно те - напрежението с Гърция, Кипър и Египет заради морските граници с Либия и търсенето на петрол и газ в оспорвани води - [са повод Франция да призовава за европейски санкции срещу Турция](#).

През август, когато сеизмичният кораб "Оруч реис" навлезе във водите на гръцки острови, Франция подсили символично бойната си техника в Източното Средиземноморие, за да даде знак, че намесата в интересите на държави от ЕС е "червена линия" за Франция. Макрон [не скрива](#), че фразата "Средиземноморска сила" винаги ще е част от френската идентичност, както на запад (Северна Африка), така и на изток (Ливан и Сирия).

Сирия

В Сирия Франция активно помагаше на кюрдските Сили за защита на народа (YPG) - военното крило на фактически управлявалата близо половин десетилетие Северна Сирия Партия на демократичния съюз (PYD). За Турция YPG е сирийско разклонение на Кюрдската работническа партия (ПКК), призната в Анкара, Брюксел и Вашингтон за терористична организация и водила 3 десетилетия война с турската държава с десетки хиляди жертви.

Франция "да избира" между Турция и YPG в борбата с "Ислямска държава", [призова](#) бившият министър на европейските въпроси на Турци Йомер Челик през 2017 г., след като Макрон се срещна с кюрдска делегация, включваща представители на PYD и YPG. Франция, която обмисляше да засили военния си ангажимент в Сирия, бе обезпокоена и от турските операции в северната част на страната, отнели контрола на обширни територии от ръцете на YPG.

Сирия бе и поводът Макрон да [изрече прословутата фраза за "мозъчна смърт на НАТО"](#), за да онагледни недоволството си от решението на САЩ да позволят активната намеса на Турция в Североизточна Сирия, изтегляйки се от ключови територии, където кюрдите бяха стратегическият партньор.

Анкара върна жеста два пъти. Веднъж самият Ердоган каза, че [може би Макрон е в "мозъчна смърт"](#). Година по-късно [Турция обвини в "мозъчна смърт"](#) Минската група в Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа, която ръководи опитите за уреждане на конфликта в Нагорни Карабах, председателствана от Франция, Русия и САЩ.

Нагорни Карабах

Това бе последният голям геополитически сблъсък. В страна, отношенията си с която Турция понякога [определя](#) с фразата "една нация, две държави", тече десетилетен (но дълго замразен) конфликт с Армения - а във Франция живеят до 600 хил. души с арменски корени - еквивалент на 20% от населението на родината на предците им. Влиятелни фигури от арменски произход са сред причините Армения да е част от Международната организация на франкофонията, макар малцина там да говорят френски (и дори бе домакин на срещата ѝ на върха през 2018 г.). Париж е под натиск и от арменската общност в страната, във френски издания се появяват публикации за наемниците от открито подкрепящата Азербайджан Турция, сражаващи се с арменските сили за Нагорни Карабах.

Визия за исляма

Битката обаче не е само за влияние в чужбина; във Франция тя има преки последици върху обществото.

Макрон обяви, че затяга мерките срещу радикализацията на мюсюлманите - близо 6 млн. във Франция, най-голямата общност в Западна Европа. От 300 чуждестранни имами [вероятно половината](#) са от Турция, макар турците във Франция да са под 10% от мюсюлманите там.

След убийството на учителя Самюел Пати Макрон говори за нарастващ риск от "ислямистки сепаратизъм" в момент, когато Турция контролира близо 20% от френските джамии; заявките за засиленото наблюдение на финансовите потоци и други мерки за борба с екстремистки течения са възприемани в Турция като удар по престижа на управляващите в Западна Европа, където голяма част от общността зад граница поддържа управляващата Партия на справедливостта и развитието.

Критици на Макрон, особено в мюсюлмански страни, казват, че той по-скоро трябва да работи срещу отчуждението на мюсюлманите във Франция и изолирането им в гета. Поддръжници казват, че заради радикализацията се появяват "паралелни общества", със свои закони, сред част от мюсюлманите, които рушат френския секуларизъм и заплашват нацията.

Ислямът стана повод Ердоган да призове турците "да не обръщат внимание на френските марки" и да обяви, че Макрон има "проблем с исляма и мюсюлманите" (който по думите му е и психиатричен).

Вътрешнополитически нужди

"Известният с културното си ниво турски президент има поне три мотива за нападението," [пише](#) от Париж за "Новая газета" Юрий Сафронов. Първо, Ердоган трябва да поддържа у избирателите постоянно чувство на борба с външен враг. Второ, Анкара поддържа за вътрешнополитически престиж образа на основен "защитник на мюсюлманите" (впрочем с особено [изострено чувство към палестинците](#), но не само), и не на последно място се пресичат точките на интерес на двете държави, изброени по-горе.

Ердоган от години представя проблемите на Турция като външен заговор срещу растящата ѝ (действително) сила. Моментът на атака срещу Макрон и на присъединяването към бойкота - довело до протести срещу френския лидер в градове като Истанбул - обявен в някои арабски държави, съвпадна с непомненото дъно на турската лира - под 8 за долар.

Турската икономика не може да се измъкне от проблемите, започнали преди две години и довели миналата година до загуба на подкрепа в почти всички водещи градове на местните избори. От друга страна Макрон, който често дава заявки за европейско лидерство по външнополитически въпроси, се нуждае от стратегия срещу радикализацията и за да спечели част от електората на крайната десница, [пише](#) "Вашингтон пост" и цитира Аслъ Айдънташбаш от Европейския съвет за външна политика.

"Тази битка е сбъдната мечта и за двамата. Макрон и Ердоган намериха един в друг идеалния враг. Раздорът работи и за двамата лидери по странен начин, както вътрешнополитически, така и за влиянието, което се опитват да изнесат навън." (Аслъ Айдънташбаш, анализатор)

Отвъд временните вътрешнополитически нужди остава пропастта заради етапа в развитието на двете държави: утвърдената, влиятелна, многолюдна, бивша колониална сила Франция, с мрежа от връзки и интереси по света, срещу все още растящата откъм икономика, население и амбиции Турция, чиято мрежа все по-често се преплита с френската.

БНТ

✓ Алибегов: Искаме да се поемат 80% от заплатата на служителите в затворения сектор

От утре със заповед на министъра на здравеопазването у нас влизат нови по-строги противоепидемиологични мерки. За срок от 14 дни на територията на цялата страна ще бъдат затворени всички нощни заведения.

Председателят на Българската асоциация на заведенията Ричард Алибегов каза, че подобно решение се е очаквало. Той беше категоричен, че от бранша разбират каква е ситуацията. Те искат да се поемат 80% от заплатата по трудов договор на служителите в затворения сектор, които няма как да упражняват професията си. Идеята е директно тази заплата да бъде преведена по техните сметки.

[До 7 дни 120 000 заети в нощните заведения остават без работа](#)

Никой от бранша не смята, че такова ще е положението само 14 дни. Следващата им среща ще е три дни, преди да изтече срокът на 5 ноември. Тогава ще излезем с ново становище, каза Алибегов.

Още за исканията на ресторантьорите вижте във [видеото](#).

✓ Над 178 млн. лв. са одобрените кредити по двете гаранционни програми на ББР

Банките са одобрили безлихвени заеми за физически лица за 88 млн. лв. към края на октомври

Кредити за над 178 млн. лв. са одобрили търговските банки по двете гаранционни програми, управлявани от Българската банка за развитие (ББР). Това показват данните на финансовата институция към 26 октомври.

По гаранционната програма за подкрепа на бизнеса, засегнат от пандемията COVID-19, одобрените български микро-, малки и средни предприятия са 643. Общият размер на потвърдените за гарантиране кредити е 90,7 млн. лв., съобщават от ББР.

Най-сериозен интерес към програмата са проявили компании от секторите търговия, туризъм, транспорт и производство. Сред подпомогнатите са още фирми в сферата на селското стопанство, строителството, услугите и рекламната дейност.

Физическите лица, които са одобрени да получат безлихвени кредити до 4500 лв., вече са над 21 000. Общата им стойност е малко над 88 млн. лв. Исканията за отпускане на кредит надхвърлят 32 700, като 710 се разглеждат в момента. Средният размер на заемите е 4 224,35 лв.

По програмата в подкрепа на бизнеса ББР гарантира отпускането на заеми до 300 хил. лева за малки и средни предприятия, които търпят негативни последици от пандемията. Кредитите се отпускат от 8 банки-партньори, при намалени изисквания за обезпечение и възможност за гратисен период до 3 години.

Финансовите институции, които отпускат заемите, са Алианс Банк, Банка ДСК, Българо-американска кредитна банка, Инвестбанк, Първа инвестиционна банка, Пощенска банка, Търговска банка Д и УниКредит Булбанк.

Банките-партньори могат да включват в програмата както нови, така и съществуващи кредити. Условието е фирмите да изпитват затруднения през 2020 г. и да не са изпадали в просрочие над 90 дни за последната година.

По другата антикризисна програма – за безлихвено кредитиране на физически лица, се отпускат заеми до 4 500 лева – наведнъж или до три транша от по 1500 лева. Кандидати могат да бъдат служители, които са били в принудителен неплатен отпуск или самоосигуряващи се, чиято дейност е била временно прекъсната заради извънредната обстановка. Максималният срок на погасяване е 5 години, с минимум 6 месеца и максимум 24 месеца гратисен период. Заемите са освободени от такси, комисиони и неустойки.

Партньори по програмата са 12 търговски банки, 10 от които продължават да приемат заявления за безлихвени заеми. Това са Алианс Банк България, Банка ДСК, Инвестбанк, Първа инвестиционна банка, Търговска банка Д, УниКредит Булбанк, Обединена българска банка, Юробанк България, Райфайзенбанк и Централна кооперативна банка.

Срокът за кандидатстване и по двете гаранционни програми на ББР е до края на 2020 година.

✓ Студентите и гимназистите преминават към онлайн обучение

Нощните клубове в цялата страна преустановяват дейност според нова заповед на министъра на здравеопазване

Гимназистите и студентите ще преминат към онлайн обучение от 29 октомври до 12 ноември, гласи нова заповед на министъра на здравеопазването Костадин Ангелов.

Съгласно нея се преустановяват присъствените учебни занятия за учениците в гимназиален етап на развитие, както и във висшите учебни заведения в страната. Освен това е спират и присъствените групови извънкласни дейности и занимания, както и присъствените занятия в езиковите, образователните центрове и в занималните.

Според заповедта изключение е допустимо, само за дейностите по интереси и занималните за ученици в начален и прогимназиален етап на образование.

За същия период от Министерството на здравеопазването въвеждат и други ограничения, включително преустановяват и присъствените занимания в централните за подкрепа на личностното развитие.

Нови правила има и за провеждането на конгресно-конференции мероприятия, семинари, изложения и други обществени мероприятия с присъствена форма. При тях вече се допуска участие на не повече от 30 души.

Кината, театрите, концертите, сценичните прояви, занятията от танцовото, творческото и музикалното изкуство ще могат да работят, но само при до 30% заетост на местата.

Както колективните, така и индивидуалните спортни мероприятия с тренировъчен и състезателен характер на закрито и открито, ще се провеждат без публика. Единственото изключение е за международния тенис турнир Sofia Open 2020. За него е наредено настаняването на зрителите да се случва поне през две седалки.

Посещенията в дискотеки, нощните барове, клубове, пиано-барове и други нощни заведения за развлечения на закрито се преустановяват в цялата страна, след като в последните дни в част от местата в България с по-голям брой случаи на Covid-19 това вече се случи, включително в София.

Заведенията за хранене и развлечения са длъжни да осигурят дистанция от метър и половина между облегалките на най-близко разположените столове от две съседни маси. Максималният брой хора, които могат да седят на една маса, е 6.

От своя страна, собствениците и управителите на обекти с обществено предназначение, търговски, административни и други обекти, които предоставят услуги на гражданите, трябва да създадат специална организация – да не допускат повече от 1 човек на 3 квадратни метра в съответния обект.

Със заповедта се спира организирането на екскурзии, както и груповите посещения на туристически обекти.

Както се случи през пролетта, на пазарите, тържищата и базарите на открито и закрито се създава организация – еднопосочно движение и осигуряване на дистанция от 1,5 метра между посетителите. Както пазаруващите, така и търговците, са длъжни да носят защитна маска за лице.

Със същата заповед се посочва, че преустановяването на плановия прием в областите в червената и оранжева зона не се отнася и за дейностите по рехабилитация, продължително лечение и психиатрична помощ.

✓ Доц. Андрей Чорбанов: България скоро ще има прототип на ваксина

Ще трябва няколко милиона от държавата и фирма, която да произвежда ваксината срещу коронавируса, посочи ученият от БАН

Теоретичната част на българска ваксина срещу коронавируса в голяма степен е завършена. Много скоро България ще има прототип на ваксина и предстоят предклинични изпитвания върху животни. След това ще бъде необходима ангажираност от държавата и фирма, която да произвежда ваксината. За целта ще трябва да бъдат отделени няколко милиона. Това стана ясно от разговор с ръководителя на департамент "Имунология" в Института по микробиология към БАН доц. Андрей Чорбанов пред *Vulgaria ON AIR*. Той е на мнение, че ваксините са особено важни и в бъдеще технологиите ще напреднат, ще има и ново ноу-хау.

"Всеки лев, евро или долар, даден за ваксини, впоследствие се връща в икономиката като много по-големи печалби. Не мисля, че държавата не знае какво се случва, има достатъчно популярност на нашите усилия. Ще очакваме адекватност като поведение", посочи той.

Доц. Чорбанов не е сигурен, че ваксината на фармацевтичната компания "Астра Зенека" ще бъде за масово ползване, тъй като имало редица тестове, които трябва да се направят. "Ако първа и втора фаза са по-бързи, то в крайния етап, когато се тества колко от 100 ваксинирани ще се разболеят, това бил ефективният тест", смята ученият.

Според него продуктът ще е толкова безопасен, колкото и "нова генерация грипни ваксини, които за съжаление не са ефективни". Той потвърди, че ваксината е специфичното средство, което би направило превантивна защита на цялото население. "Всичко останало е терапия, когато хората са болни и вирусът е проникнал в тях. Няма нито едно лекарство, което може да бъде сложено като "златен" стандарт за лекуване", обясни доц. Чорбанов.

По думите му задаващите се зимни вируси биха имали негативен ефект. "На пазара има „PCR китове“, които разграничават грипните вируси и коронавируса", отбеляза той.

Според доц. Чорбанов няма никаква ползва от препоръчаните антигенни тестове. „Те могат да покажат дали човек е развил инфекция, само че имаме близка среща с коронавируса и всеки ги прекарва“, коментира той и каза, че това ще доведе до жестоко обкръване.

Доц. Чорбанов твърди, че огромният брой от хората, прекарвали вируса, изобщо не образуват антитела. „Ще има фалшиво позитивни и фалшиво негативни“, поясни ученият от БАН. Той съобщи, че проблемът е, че тестването на Т-клетъчен имунитет е скъпо.

[В. Монитор](#)

✓ 250 млн. лв. загуби се задават в зимния туризъм

250 млн. лв. загуби се задават в зимния туризъм, коментира икономистът Адриан Николов в ефира на БНР. Между 60 и 80 на сто от очакваните туристи няма да посетят ски курортите в страната през предстоящия сезон.

По думите му чужденците са повече от половината туристи по ски курортите ни, което ще доведе до наполовина по-малко приходи и ще удари предимно местната икономика на общините.

"Миналата година приходите от нощувки от зимния туризъм са около 200 млн. лева. Нормалният анализ сочи, че ако приемем, че останалите разходи на туристите възлизат на още толкова, колкото са нощувките, обемът е бил около 450 или 500 млн. лв. От тях вероятно няма да дойдат поне 250 млн. лв., които печелим от чужденците", смята Николов.

Според икономиста не се очаква българите, решили да почиват извън страната през зимата, да се откажат от своята ваканция. През последните години се наблюдава тенденцията по-заможните да резервират пътувания в Алпите и те може да се насочат към родните ски центрове само при въвеждане на драстични ограничения за пътувания зад граница.

Междувременно инвеститори във ваканционни комплекси поискаха промени в нормативната база, която да регулира дейността им. Георги Димитров, председател на УС на Българската инвестиционна строителна асоциация (БИСА), каза, че притежателите на отделни ваканционни жилища не плащат такси за поддръжка на общите части и отдават незаконно апартаментите си на туристи, без да плащат ДДС и други данъци. Таксата за поддръжане варира от 6 до 20 евро кв. м годишно. Средно за един апартамент се плаща 500 - 700 евро такса годишно.

Затворените комплекси са туристически. Собствениците на апартаменти са хора с различни култури и говорещи различни езици и затова има проблем с поддръжането на комплексите, посочи Димитров, цитиран от БТА. Основният проблем е, че в нормативната база няма ясна формулировка какво е комплекс от затворен тип и как да се управлява той. Липсата на закон създава анархия, а тя създава проблеми. Има недобросъвестни собственици на имоти, които създават сдружения на собствениците, които претендират да управляват комплексите, смятат още от БИСА.

Инвеститорите във ваканционни имоти искат да участват в подготовката на промените. Те предлагат редакция в закона за собствеността и в Гражданския процесуален кодекс, за да се улесни призоваването на собствениците на имоти - сега това става по постоянен адрес и за чужди граждани практически не работи. Инвеститорите искат призоваването да става по адрес на БУЛСТАТ, какъвто притежателите на имоти имат в България.

Собствениците на ваканционни жилища в България са около 500 хил. души, като от тях 350 000 са от Русия.

ПРЕЗ СЕПТЕМВРИ

56% по-малко чужденци посетили България

Посещенията на чужденци в България през септември са 563.7 хил., или с 56.2% по-малко в сравнение със същия месец през 2019 г. Това сочат данни на Националния статистически институт (НСИ) относно пътуванията на българи в чужбина и посещенията на чужденци у нас.

Срив е регистриран при пътуванията по всички наблюдавани цели: „почивка и екскурзия“ - с 67.3%, „служебна“ - с 65.0%, и „други“ (вкл. гостувания и транзитни преминавания) - с 39.7%. Транзитните преминавания през страната са 45.2% (254.6

хил.) от всички посещения на чужденци в България. През миналия месец относителният дял на посещенията по цели е както следва: с други цели - 53.8%, с цел почивка и екскурзия - 34.8%, и със служебна цел - 11.4%

От общия брой чужденци, посетили страната през миналия месец, делът на гражданите от ЕС е 52.9%, или с 62.1 на сто по-малко в сравнение със същия месец на предходната година. Спад в посещенията се наблюдава при гражданите от всички страни, включени в проучването.

По време на продължаващата епидемична обстановка в страната пътуванията на български граждани в чужбина са 555.6 хил., или с 15% под регистрираните през септември 2019 г.

✓ **Шефът на БНБ Димитър Радев е заразен с коронавирус**

Управителят на БНБ е дал положителна проба за коронавирус, след като си направил PCR тест на 27 октомври.

Поради тази причина от вчера той се намира под карантина при домашни условия. Общото му състояние е добро и той продължава да изпълнява дистанционно основните си задължения. По определени оперативни въпроси ще делегира отговорности на съответните подуправители за времето на карантината. Обществеността и екипът на БНБ ще бъдат информирани своевременно за развитието на здравословното му състояние.

Мениджър

✓ **Радев: Правителството предлага разоряващ бюджет**

Правителството предлага разоряващ бюджет и огромни харчове без цели, план, ясни процедури и обосновка за резултатите от тези харчове. Това е целта на режисираните скандали – да се отклонява вниманието. Това заяви президентът Румен Радев пред журналисти на военния полигон "Корен" край Хасково.

Държавният глава коментира, че изчисленията са направени така, че да се раздават безконтролно пари без обществени поръчки, като визира средствата за строежи на магистрали и язовири.

Той коментира и предсрочно прекратената му визита в Естония заради информация, че е бил контактен на заразен с коронавирус. "Стриктно през цялото време съм спазвал мерките, наложени от РЗИ – София. За мен този проблем е приключен", допълни президентът, който прие почетния строй на полигона "Корен" и проследи част от най-голямото учение на Сухопътните войски за последните 20 години - "Балканска стена" 2020. В учението, което се провежда от 19 до 30 октомври, участват над 3000 военни, над 550 танка, артилерия и бойни машини, с подкрепа на авиация.

В следобедните часове от финансовото министерство отговориха на критиките на Радев. От ведомството цитираха писмо от администрацията на президента, в което липсват забележки. Документът е разписан от главния секретар на президента - Димитър Стоянов.

"По повод критичните оценки от страна на президента на Република България Румен Радев за предложения от Министерството на финансите проект на Закон за държавния бюджет на Република България за 2021 г. и Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2021-2023 г., представляваща мотивите към него, Ви информираме, че Администрацията на президента съгласува документите в съответствие с чл. 32 от Устройствения правилник на МС и неговата администрация без да са изпратени бележки", се казва в позицията на Министерството на финансите.

✓ **Наемите на офиси се сринаха с 60%, фирмите замразиха плановете за връщане по работните места**

Новите наеми на офис площи в България са се сринали с 60% от обичайното им ниво, регистрирано през последните 5 години. Това показва анализ на сектора, извършен от Cushman & Wakefield Forton за периода на третото тримесечие на 2020 г. Много фирми не само че не наемат нови площи, а дори се опитват да отдадат на трети лица офиси, за които вече имат дългосрочен наем, но не ги използват. Данните сочат, че по-малко от 1/3 от служителите в София в момента работят от офис.

Допитване сред компании с над 42 хил. служители, показва че 84% от тях нямат яснота кога ще върнат за постоянно служителите си офисите. Само 15% имат намерение да направят това до пролетта на 2021 г. При аналогично проучване през юни тази година обаче преобладаващата част от запитаните обмисляха да върнат служителите си на работните им места през есента. Очевидно с нарастването на броя новозаразени с коронавирус тези планове са отложени.

Близо 60% от офис сградите в анкетата на Cushman & Wakefield Forton са посочили, че нямат освободени площи. В същото време обаче 48% от наемателите планират да намалят заеманите от тях офиси, а 44% - да запазят сегашния им размер. Очакванията на бизнеса са делът на работата от къщи да нарасне в сравнение с времето преди разпространението на корона вируса. Това ще освободи площи за преотдаване или за разрастване на наемателите в рамките на вече наетите офиси.

Междувременно в следващите 6 месеца е планирано завършването на около 100 000 кв. м нови офис площи в столицата. Едва 22% от заявените за завършване до края на годината площи са отдадени под наем. Изпълнението на проектите се движи в срок, но е възможно някои от собствениците да не бързат с въвеждането на сградите в експлоатация, ако нямат ангажименти към наематели, посочват от Cushman & Wakefield Forton.

Въпреки това за момента офертните наеми са стабилни, но забавянето на пазара провокира наемодателите да предлагат повече стимули и отстъпки като стъпаловиден наем или периоди без наем. За първокласни проекти в центъра на София офертните стойности са 15 евро/кв. м. По протежение на големите булеварди нивата се движат в рамките на 12-14 евро/кв. м. Прогнозата е увеличаването на свободните площи и излизането на нови проекти на офис пазара да постави под натиск наемите през следващите тримесечия, особено в райони с концентрация на нови проекти.

„В тази ситуация повечето наематели не могат да преценят дългосрочните си нужди от офис площи и се въздържат от решения. Подобна реакция виждаме и в други страни в Европа, в САЩ и това обяснява намаления обем наемни сделки на офис пазара“, обобщил Йордан Кръстев, мениджър „Офис площи“ в Cushman & Wakefield Forton.

✓ "Зелената" енергия в България расте с 13% тази година

Обемът на възобновяемата електроенергия в България се е увеличил с цели 13% през първите 10 месеца на 2020 г. Общо зелената енергия в **преносната мрежа** достига 1,1 млн. мегаватчаса за периода от 1 януари до 25 октомври, показва анализ на 3e-news на база статистическите данни на Електроенергийния системен оператор ЕСО.

Ръстът се случва въпреки, че общият обем на потребената електроенергия се понижава с 4% на годишна база до 29,6 млн. мегаватчаса, което може да се обясни със спада на икономическата активност заради мерките срещу разпространението на коронавируса.

Интересно е да се отбележи, че най-голям ръст се регистрира в електроенергията, произведена от вятърни турбини. Те се увеличават с цели 19% на годишна база. Енергията от слънчеви панели расте с 8,5% спрямо същия период на миналата година, а тази от биомаса – с 3%.

Още по-голям е обемът на възобновяема електроенергия в **разпределителната мрежа**. Там зелената енергия е имала обем от 1,6 млн. мегаватчаса, което е с 7% ръст на годишна база. Преносната мрежа доставя високоволтов ток над 110 киловолта от централите до трансформаторни подстанции, а разпределителната мрежа доставя електричество с ниско напрежение до крайните потребители.

През разглеждания период електричеството от базови станции – това са ТЕЦ и АЕЦ – възлиза на 26,9 млн. мегаватчаса. Това представлява спад от 11% на годишна база.

Спад от 33% има при износа на електричество, който представлява 2,95 млн. мегаватчаса.

✓ Втората COVID-вълна натисна надолу цените на електроенергията в Европа

Цената на електроенергията на борсите в Европа чувствително започна да се понижава, след като втората вълна от COVID-19 се усеща все по-силно и води до въвеждане на повече ограничения на Стария континент. Промяната е най-осезаема в сегмента „пазар ден напред“, при който има най-голяма несигурност.

Според данни на портала за цени на енергийните доставки Energylive най-драстична е разликата на борсата в Германия, където цената на 1 мегаватчас електроенергия е 30 евро, което е с цели 14% по-ниска цена, в сравнение с преди един месец. Значително понижение има и на цената в Чехия (-14%), Словакия (-14%) и Австрия (-9%).

Що се отнася до съседните ни страни – цената в Румъния в разглеждания сегмент е 0,2% по-евтина в сравнение с преди месец (39 евро на мегаватчас), в Сърбия е 39 евро на мегаватчас (спад от 4,5%). В Гърция динамиката е още по-чувствителна – там бизнесът плаща по 41,8 евро на мегаватчас, което е с 15,8% по-малко в сравнение с предходната седмица.

В България цената е 34 евро на мегаватчас, което е с 15% по-малко в сравнение с края на септември.

✓ Дигитален маркетинг за малкия бизнес

Интернет демократизира маркетинга. Всеки бизнес, дори и най-малкият, може с малка инвестиция да създаде стратегия за привличане на потребители, използвайки възможностите, предлагани от цифровия свят. Социалните мрежи, блоговете, самите уеб страници и търсачките като Google, освен SMS и имейл бюлетени са само част от платформите, на които търговецът разчита, за да привлече потенциални клиенти както във физическите магазини, така и в онлайн продажбите. Ключът към постигането на това е да се знае кои да се използват за оптимизиране на резултатите, пише испанският национален ежедневник elpais.com.

„Голямото предимство на дигиталния маркетинг в сравнение с традиционния маркетинг е, че той позволява да се събират данни за потреблението с голяма стойност за бизнеса и да се провеждат кампании от суми до 100 евро на месец“, твърди Ерик Ригола, консултант по дигитална стратегия в RocaSalvatella.

Следователно стратегията трябва да започне с присъствие в Интернет пространствата, през които потенциалният клиент се придвижва, за да се реши по какви канали предприемачът да предаде своето послание.

„Трябва да знаем пътя, който започва от момента, в който потребителят за първи път познае продукта или марката, докато ги купи и в каква част от това пътуване мога да им въздействам като компания. Ако успеем да генерираме интересно съдържание и знаем къде да го поставим, със сигурност ще успеем“, добавя Ригола и илюстрира думите си: „Квартална месарница и 70-годишна жена, която е потенциалният й клиент. Нека помислим как месарят може да въздейства на тази жена чрез интернет“. Ригола описва как, когато избухва пандемията, главният герой на този пример избягва да напуска дома си. „Като месар трябва да помисля, че тази жена трябва да продължи да пазарува и след това обмислям как да стигна до нея. Оказва се, че откривам, че тя е страхотен потребител на WhatsApp, затова я научавам, че с телефона си може да направи поръчка за приложението“, обяснява той.

Как да достигнете до целевата аудитория?

Основният проблем е как да разберете кои приложения използват потенциалните клиенти. Франк Карерас, професор по маркетинг във Висшето училище за администрация и управление на предприятия (ESADE) в Барселона, залага на старт през Facebook. „В тази социална мрежа има достатъчно хора, които да намерят всякакви профили. Потребителите споделят данни за своята личност и вкусовете си. Освен това позволява хиперсегментация, тоест достигане до потребители с определени характеристики, благодарение на Facebook for Business“, уточнява той.

Тази обилна сегментация улеснява показването на реклама точно на потенциалната аудитория. „Например имам спортен магазин и давам координатите, така че информацията ми да достига до жени между 20 и 35 години, които обичат

тениса“, обяснява Карерас. По този начин бизнесът гарантира, че всички хора, които кликат върху рекламата, имат този профил.

Следващото изискване е тази връзка да пренасочва към целева страница, обикновен уебсайт, който не е основният уебсайт на компанията, а отделно пространство, в което може да бъде показана селекция от продукти и услуги, предлагани на пазара. „По този начин ще получим информация за това, което ви интересува. Ако искаме да задълбочим и научим за данни като социалните мрежи, които използвате или вашите потребителски навици, можем да ви насърчим да попълните въпросник, който се възнаграждава с отстъпка, например“, уточнява Карерас.

След като компанията знае в кои пространства на мрежата присъства потенциалният потребител, компанията трябва да бъде установена. Рекламата е най-директният инструмент. В допълнение към рекламите във Facebook, Google разполага с множество инструменти за получаване на реклами до целевата аудитория. Но социалните медии и оптимизацията за търсачки също са ефективни.

В Испания 29 милиона души използват социални мрежи, около 60% от населението, според проучване на Hootsuite и We Are Social, публикувано през януари. Този брой се е увеличил тази година поради пандемията.

- **Facebook.** Днес в Испания го използват около 21 милиона души (2,449 милиона потребители в света), от млади хора до пенсионери. Той се адаптира към промоцията на всеки продукт или услуга, тъй като позволява качване на видеоклипове, снимки, аудио и връзки.
- **Instagram.** Основното приложение за млада публика, въпреки че всяка година средната възраст се увеличава. Приложението навършва десетилетие тази година. Неговата силна страна е изображението, а потреблението му на мобилни устройства е удобно. Този аспект трябва да се вземе предвид, тъй като 98% от мрежовите потребители имат достъп от своя телефон.
- **Twitter.** „Това е полезно за политици и известни личности, които могат да изразяват ефективно своите мнения, също и за адвокати и лекари, защото генерира много разговори. Това е добър инструмент за управление на обслужването на клиентите“, уточнява професорът по маркетинг в ESADE Франк Карерас.
- **TikTok.** Той събира по-младата публика. Неговата сила са кратките хумористични видеоклипове и музика. Това е приложение, което предстои да бъде използвано от марките.
- **LinkedIn.** Мрежата за професионалисти, в която фирмите с висока стойност намират работна ръка. „Тази мрежа помага компании за луксозни недвижими имоти и производители на превозни средства от висок клас да намерят надеждна сегментация на своите потенциални клиенти. „Audi проведе кампания от персонализирани реклами през тази мрежа за професионалисти, които току-що бяха сменили работата си, предполагайки, че е време да си купят нова кола“, обяснява професорът.
- **WhatsApp Business.** Позволява директен контакт с клиента чрез чат. Той има бизнес версия, която предлага на потребителите цялата необходима информация за дадена марка. Полезен е и за поръчка. „По време на извънредното положение в Испания помогна на много купувачи да поръчват от кварталните си магазини“, обяснява Ерик Ригола.
- **Podcast.** Това е възходяща тенденция за всички бизнес ниши и за цялата аудитория. Неговата сила е гласът и близостта. През първата половина на 2020 г. слушателите на подкасти са се увеличили с 25%, според изследването The State of the Podcast Universe, публикувано от Voxnest, технологична компания, специализирана в този формат. Това е ефективен инструмент сочи друго проучване на StoryWorks, подразделението на BBC, специализирано в бранд съдържанието. Данните разкриват, че потребителите са с 22% по-ангажирани и помнят повече марки, слушайки подкасти, отколкото ако гледат телевизия.

Как да накарам бизнеса да заеме първите позиции в търсачките?

Доброто позициониране в онлайн търсенето предоставя предимства пред конкуренцията. За постигането на това има две стратегии: SEM (Search Engine Marketing), който се стреми да получи по-голяма видимост чрез платени рекламни кампании, тоест на търсачката се плаща за появата на челните позиции. „SEM е достъпен за всеки, можете да започнете с всякакъв бюджет, до пет евро на ден“, казва Ригола.

Другата опция е SEO (Search Engine Optimization) - процес, който се стреми да се позиционира на челните позиции за търсене с органични маневри, тоест да намери формула за алгоритъма на търсачката, за да прецени, че бизнес уебсайтът е подходящ и полезен за аудиторията, която търсите. Това е сложна задача, която трябва да отчита уеб архитектурата, нейната използваемост и съдържанието, което трябва да е автентично.

Местните фирми могат да се възползват от инструментите, които Google предоставя на бизнеса, за да постигнат видимост. „За физически магазин присъствието в Google Maps е от съществено значение, както и безплатно. Там можете да създадете фирмения файл с часове, форма за контакт, характеристики на продуктите и услугите и др. Ако предложите качествена информация на клиента, той ще я използва“, твърди експертът по дигитализация.

Има ли повече цифрови канали за достигане до клиента?

Ерик Ригола препоръчва да не се пренебрегват имейлите и бюлетините. "Те все още са ключови", казва той и добавя, че единственият начин да го направите е чрез тестване и коригиране. „Схемата за малки опити и грешки е ключът към фината настройка на стратегията“. Експертът предлага да отделите между 5% и 10% от печалбата за реклама. „Ако имам съмнения къде да започна, мога да направя инвестиция от 100 евро на месец или конкретна кампания от 100 евро. Ако работи, инвестирам повече, а ако не успее, го преосмислям“, обяснява той.

Франк Карерас предполага, че тъй като ресурсите и времето са ограничени, предприемачът фокусира усилията си върху социална мрежа, от която се стартира най-подходящата стратегия за бизнеса. Това не означава, че компанията не присъства в други цифрови канали, за да поддържа обслужването на клиентите.

Според Ригола е важна комуникацията с клиента по всички канали, достъпни за компанията с цел да се улесни взаимодействието. „Трябва да търсим всеобхватното преживяване, както онлайн, така и офлайн, да общуваме по електронна поща, WhatsApp, телефонно обаждане и социални мрежи. Само тогава ще бъде възможно да се привлече и поддържа лоялна клиентела чрез оптимизиране на ресурсите на малка компания“, уточнява той.

✓ Световният туризъм загуби \$730 млрд. за осем месеца

Международният туризъм се е свил със 70% през първите 8 месеца на 2020 г. заради мерките срещу новия коронавирус, съобщават от Световната туристическа организация, цитирана от "Франс прес". Пиковият летен сезон на Северното полукълбо е опустошен от ограниченията за пътуване, като пристигащите туристи са намалели с 81 процента през юли и с 79 процента през август, се казва в изявление на базирания в Мадрид орган на ООН.

Рязкото свиване се изразява в 700 милиона туристически посещения по-малко и загуба от 730 милиарда долара за световния туристически сектор. Това е с над осем пъти повече от загубите след световната финансова криза от 2009 г., уточняват от организацията.

"Този безпрецедентен спад има драматични социални и икономически последици и излага милиони работни места и предприятия на риск", заяви в изявление ръководителят на Световната туристическа организация Зураб Пололикашвили. Азиатско-тихоокеанският регион, който беше засегнат първо от пандемията, отбеляза най-голям спад в пристигащите от порядъка на 79%. Следват го Африка и Близкия изток с 69% спад, Европа с 68% по-малко международни посетители и Америка, където пристигащите са намалели с 65%.

Спадът на туризма през лятото в Европа не бе толкова силен, колкото в други региони (-72 на сто през юли и -69 на сто през август). Това съживяване обаче бе краткотрайно, защото бяха въведени нови ограничения за пътуванията заради увеличаващия се брой на заразени с Covid-19, подчертава Световната туристическа организация.

За цялата 2020 г. Световната туристическа организация очаква свиване със 70 на сто на туристическите пътувания на годишна основа и предвижда ръст не по-рано от края на 2021 година. Около един на всеки пет експерти, консултирани от органа, виждат отскок едва през 2022 г.

✓ ЕС подкрепи африканка за лидер на Световната търговска организация

Европейският съюз подкрепи бившата финансова министърка на Нигерия, Нгози Оконьо-Ивеала, за лидерския пост в Световната търговска организация, изпращайки сигнал на доверие към Африка, събщи за „Ройтерс“ представител на ЕС. Заедно с настоящата южнокорейска министърка на търговията Йо Мйън-хе, Оконьо-Ивеала стигна до финалния етап от избора на нов ръководител на СТО. За първи път в 25-годишната история на организацията се очертава тя да бъде оглавена от жена. Победителката ще замени бразилеца Роберто Азеведо, който обяви преждевременното си напускане, преминавайки към директорския екип на PepsiCo, където ще отговаря за корпоративните отношения.

Подкрепата на ЕС се счита за силен сигнал за засилване на многостранния ред и взаимното доверие между блока и Африка. СТО е изправена пред две предизвикателства – влошаването на търговските отношения между САЩ и Китай, както и критиките от страна на администрацията на американския президент Доналд Тръмп, която замрази апелативния орган, блокирайки назначаването на съдии.

В момента 66-годишната Оконьо-Ивеала е директор на Борда на глобалния съюз за ваксини Gavi, основан от Фондация „Бил и Мелинда Гейтс“ и ангажиран с осигуряването на достъп до имунизация в по-бедните държави.

✓ Нови понижения на борсите в Европа

Основните индекси на водещите фондови борси в Европа записаха понижения в ранната търговия във вторник, след като притесненията относно затягане на мерките срещу разпространението на коронавируса на континента засенчиха добрите финансови резултати на банките HSBC и Santander, предаде Ройтерс.

Общият европейски индекс STOXX 600 записа спад от 1,19 пункта, или 0,33%, до 354,76 пункта. Немският бенчмарк DAX се понижи с 46,48 пункта, или 0,38%, до 12 130,7 пункта. Водещият индекс на Лондонската борса FTSE 100 напредна с 4,12 пункта, или 0,07%, до 5 796,13 пункта. Френският показател CAC 40 се понижи с 52,59 пункта, или 1,09%, до 4 763,53 пункта.

Германският канцлер Ангела Меркел подготвя ново блокиране на най-голямата икономика в Европа, но в по-лек вариант, като фокусът ще бъде върху затварянето на баровете и ресторантите и публичните събития, предаде в. Билд.

„Продължава да се наблюдава неразположение на пазарите заради нарастването на случаите на заразени с COVID-19 в Европа. Съществува очакването, че някои червени линии, като оставянето на бизнеса отворен, ще бъдат преосмислени“, коментира Едуард Парк от Brooks Macdonald Asset Management.

Загубите на пазарите бяха ограничени от силното финансово представяне на няколко компании.

Листнатите в Лондон акции на HSBC поскъпнаха с 6,73%, след като британската банка обяви по-добри от очакваното резултати за тримесечието. Банката отчете печалба преди данъци от 3,07 млрд. долара за тримесечието юли-септември, което е с 36% по-малко от регистрираната през същия период печалба от 4,84 млрд. долара. Този резултат обаче е значително по-добър от очакваната от анализаторите печалба от 2,07 млрд. долара. Банката отчете още приходи от 11,93 млрд. долара, което е с 11% по-малко от третото тримесечие на миналата година.

Същевременно с това испанската банка Santander отчете нетна печалба от 1,75 млрд. евро за третото тримесечие, надминавайки прогнозата за печалба от 1 млрд. евро. Нейните книжа поскъпнаха с 4,02%.

Акциите на енергийния гигант BP поевтиняха с 1,56%, след като компанията избегна очакваната загуба за третото тримесечие, регистрирайки нетна печалба от 86 млрд. долара. Този резултат е значително по-нисък от печалбата от 2,25

млрд. долара за същия период на миналата година, но е по-добър от регистрираната загуба от 6,68 млрд. долара през второто тримесечие на годината.

Рязък спад на Уолстрийт

Американските борсови индекси регистрираха сериозен спад в понеделник на фона на скокът в новите случаи на заразени с COVID-19 в САЩ и липсата на напредък по преговорите за пакет от икономически стимули в страната, предаде Си Ен Би Си.

Промишленият индекс Dow Jones се понижи с 650,19 пункта, или 2,29%, до 27 685,38 пункта. Широкообхватният показател Standard & Poor's 500 отчете спад от 64,42 пункта, или 1,86%, до 3 400,97 пункта. Индексът на високотехнологичните дружества Nasdaq изтри 189,35 пункт от стойността си, или 1,64%, достигайки ниво от 11 358,94 пункта.

Вчерашният спад за Dow бе най-големият от 3 септември насам, като той изтри целият напредък, постигнат от индекса от началото на месеца..

Пониженията на фондовите борси дойдоха, след като университетът „Джонс Хопкинс“ съобщи, че средното дневно ниво на новите случаи на заразни с коронавирус в САЩ през последната седмица е достигнало рекордните 68 767 души. В петък и събота страната регистрира над 83 хил. нови случая на COVID-19 след разпалване на големи огнища в щатите от „Слънчевия пояс“.

Оптимизмът около възможността Белия дом и републиканците да постигнат сделка с демократите за пакета от мерки за стимулиране на икономиката в САЩ също бе притъпен, след като икономическият съветник на Белия дом Лари Къдлоу заяви, че разговорите продължават, но има забавяне.

Малко по-късно председателят на Камарата на представителите Нанси Пелоси каза, че тя и демократите са „подчертали значението на тестването за COVID-19, но администрацията на Тръмп никога не взела темата на сериозно.

Тя също така заяви, че възможно най-скоро трябва да бъде постигната сделка за стимулиране на икономиката, като добави, че „не може да приеме отказа на администрацията да унищожи вируса и да постави пари в джобовете на американците.

„пазарът вероятно ще се понижи в краткосрочен план на фона на разочарованието по преговорите за стимулите, нарастването на броя на заразените с коронавирус и несигурността около изборите“, коментира Джулиан Еманюел от BTIG

Цените на книгата на компаниите, които могат да изгубят най-много от липсата на икономически, се понижиха. Акциите на операторите на кораби Royal Caribbean и Norwegian Crusie Line поевтиняха с 9,65% и 8,45%, а тези на авиопревозвачите Delta, United и American Airlines – с 6,09%, 7,02% и 6,35%.

Смесени резултати в Азия

Основните индекси на водещите фондови борси в Азиатско-тихоокеанския регион не намериха единна посока във вторник, след като притесненията около пандемията и пакета от стимули в САЩ потопиха индексите на Уолстрийт, пише Маркетоуч.

Водещият индекс на Токийска фондова борса Nikkei 225 се понижи с минималните 8,54 пункта, или 0,04%, до 23 485,8 пункта.

В континентален Китай бенчмаркът Shanghai Composite отчете ръст от 4,09 пункта, или 0,13%, до 3 255,21 пункта, докато по-малкият показател Shenzhen Composite напредна с 11,88 пункта, или 0,54%, до 2 223,95 пункта. Хонконгският индекс Hang Seng изтри 123,31 пункта от стойността си, или 0,49%, достигайки ниво от 24 795,47 пункта. Цената на книгата на HSBC се повиши с 4,81%.

Южнокорейският бенчмарк Kospi записа спад от 16,88 пункта, или 0,72%, до 2 327,03 пункта.

В Австралия индексът ASX 200 се понижи с 104,6 пункта, или 1,7%, до 6 051 пункта.

У нас

Индексите на Българската фондова борса (БФБ) регистрираха предимно понижения в ранната търговия. Основният индекс SOFIX отчете спад от 2,85 пункта, или 0,66%, до 426,87 пункта. BGBX40 се понижи с 0,43 пункта, или 0,44%, до 97,74 пункта. BGTR30 изтри 1,26 пункта от стойността си, или 0,26%, достигайки ниво от 485,12 пункта. BGREIT напредна с минималните 0,02 пункта, или 0,01%, до 136,07 пункта.

✓ Как Covid-19 променя пирамидата на Маслоу

Пирамидата или скалата на човешките нужди на Маслоу е психологическа теория, измислена от американеца Ейбрахам Маслоу през 40-те години на миналия век. По същество това е графично представяне под формата на пирамида, която групира основните нужди на хората в градация от най-ниска до най-висока, поставяйки физиологичните нужди като дишане или хранене в основата на пирамидата, докато на следващото стъпало са тези, свързани със сигурността, семейството, работни, икономически или здравни аспекти. Тъй като са удовлетворени най-елементарните въпроси, индивидът се придвижва нагоре по пирамидата, докато достигне четвъртото ниво (признание, увереност, успех) и накрая, срещата на върха или личната самореализация.

Пирамидата на Маслоу е оказала огромно влияние върху организационната среда, защото помага да се обяснят мотивационните лостове на служителите и да се разработят политики, които включват тяхното удовлетворение от работата. Ако сега добрият стар Маслоу вдигне глава, ще се ужаси, когато види как вирусът е изпарил за няколко месеца горната половина на пирамидата му, пише испанското икономическо издание eleconomista.es.

"При сегашните обстоятелства основната цел на професионалистите е да запазят работните си места, тъй като възстановяването се очертава много бавно, възможностите за търсене на работа имат много недостатъци (намалена географска мобилност, въздействие на кризата в световен мащаб, нива на безработица значително над тези на други

кризи и т.н.) , а обезщетенията за безработица може да са недостатъчни", обяснява Хавиер Бласко, директор на Института Adecco Group.

Данните го потвърждават. Според втория Барометър за загрижеността на испанците във връзка със заетостта от Infojobs, публикуван през септември, 61% от испанските работници се страхуват от уволнение през следващите месеци. Факт, който показва, че работните приоритети са значително опростени. Важността на въпроси като развитието, заплатата, баланса между професионалния и личния живот или благосъстоянието остава, но временно се замразява.

Емилио Солис, управляващ партньор на The Human Talent Factory, обаче предупреждава за опасностите от пренастройване на твърде ниските очаквания за работа. "Когато единственият приоритет за професионалиста е да запази работата си, всичко се преобръща и се влошава както за човека, така и за компанията. Страхът не подобрява компетентността или професионалните умения, които са необходими в компанията. Напротив. Страхът унищожават таланта и кара служителите да регресират ефективно към режим на "оцеляване", както в примитивната епоха на човечеството", добавя той.

Резервни планове

"Сега става въпрос за оцеляване и това предполага адаптиране към настоящата ситуация с наличните ресурси, без да се правят извънредни разходи. Но това може да има обратен ефект, защото когато предпазливостта се превърне в токсичен страх, професионалистите са парализирани. Това ги кара да виждат реалността и бъдещето по много негативен начин и цялата верига на стойността на организациите е засегната. Спирането на машините също е рисковано от стратегическа гледна точка, тъй като може да означава пропускане на възможности. Защото онова, което е валидно в днешната стратегия, може да не е валидно утре", обобщава Фернандо Ботела, главен изпълнителен директор на Think & Action.

Сезар Сан Хуан, професор по социална психология в Университета на Страната на баските, също съветва да не навеждаме глава и да чакаме бурята да отминне. "Това, което наричаме временно, е състояние на остра несигурност, което няма да завърши с Covid-19. Вярно е, че вирусът поставя икономиката на въжета, но е само ускорител на процес, който вече е неудържим", казва той.

Невидими работници

2020 г. направи думата несигурност една от най-използваните в испанския език. Тъй като заплахата от уволнение витае над главите, много професионалисти се изкушават да станат невидими, за да не се открояват твърде много, а това ги прави оптимални кандидати за страшните списъци за напускане. Хавиер Бласко, директор на Института Adecco Group, обаче не вярва, че е моментът да покажем нисък профил, защото компаниите се нуждаят от нас повече от всякога.

Въпреки че всичко ще зависи от това дали компанията преди това е изпълнила добре домашните си, на мнение е Емилио Солис, управляващ партньор на The Human Talent Factory. "Ако преди кризата управлението на вашите хора е било ефективно и задоволително, най-вероятно ще получите подкрепа, усилия, разбиране, ангажираност, сътрудничество и способност за саможертва от вашите служители. Разбира се, служителите ще трябва да запазят очакванията си като служебно повишение или увеличение на заплатите", казва той.

Според Фернандо Ботела, главен изпълнителен директор на Think & Action, голямата разлика между тази икономическа криза в сравнение с 2008 г. е, че тя не е мотивирана от балони или пазарни дисбаланси, а от външен фактор като спешна здравна ситуация. Очаква се, че когато вирусът премине, икономиката ще се възстанови по-бързо. По думите му има три начина, по които професионалистите могат да се възползват от този период, за да започнат от по-добра позиция, когато нещата се стабилизират: "Първо, размишлявайки върху нашата кариера, какво правим и как можем да се подобрим. Време е да приложим креативни и иновативни подходи към бъдещето, което предстои, да правим нещата по различен начин от начина, по който ги правим, за да добавим повече стойност към компанията и към нашата работа. И накрая, да се обучим в уменията, които ще ни бъдат крайно необходими в новата нормалност".

[Cross.bg](#)

✓ Борисов: Коронавирусът се завърна с нова сила, да бъдем отговорни

Лекарите, медицинските сестри и санитарите отново излязоха пред болниците. Защото коронавирусът се завърна с нова сила. Екипите, които спасяват животи, апелират да бъдем отговорни. За да опазим себе си и близките ни. Това написа в профила си във Фейсбук премиерът Бойко Борисов.

"Да, вирусът е силен. Постави ни пред безпрецедентно изпитание. Не можем да спрем всичко в държавата и не бива! Но можем да сме отговорни и да отслабим разпространението му. Като не забравяме колко важно е да носим маска, да спазваме дистанция, да сме стриктни с дезинфекцията. И навреме да потърсим нашите лекари, когато имаме нужда. Защото те знаят как да ни помогнат. Затова - замислете се, когато видите медиците ни пред болниците. От нас зависи да минем по по-лека път. Веднъж доказахме, че заедно можем да се справим. Да го направим пак!", написа още Бойко Борисов.

✓ СЗО: Българите в голяма степен вярват на медиците за COVID-19

Психичното здраве винаги е подценяван аспект на живота ни, специално в България, коментира в "Денят започва" доц. Михаил Околийски, представляващ СЗО в България.

По думите му, СЗО се опитва още от март да обърща внимание на аспектите на психичното здраве по време на пандемията. От една страна психичното здраве се влошава като ефект от тревожността на всеки един човек за бъдещето, за семейството му, за икономическия му просперитет. От друга страна, много психични заболявания се обострят поради нуждата от изолация, поради затруднения достъп до психиатрични и психологични услуги в България. Психичното здраве

не се финансира от властимащите и има нужда да бъде поставено по-високо в йерархията на националните приоритети на страната.

Генерална тенденция в последните години е злоупотребата с цигари и медикаменти.

"Чрез епидемиологичното изследване на честите психични заболявания на СЗО видяхме, че има намаляване на някои от тревожните състояния и депресиите, което е добър феномен в България. Но има увеличаване на процента на хората, които злоупотребяват с медикаменти и алкохол. Най-вече мъжете злоупотребяват с алкохол, защото се опитват да се самолечат от тревогата, която го обзема. Жените по-скоро злоупотребяват с медикаменти. Тези феномени са подсилени поради пандемията, поради нуждата да се изолираме, да останем сами вкъщи", заяви доц. Михаил Околийски, представляващ СЗО в България.

В изследването на СЗО за поведенческите нагласи на българите към COVID-19 се вижда, че те в голяма степен вярват на медицинските работници. Почти само и единствено.

Българите сме на едно от първите в европейския регион по вяра в конспиративните теории за коронавирус, каза още доц. Околийски.

Стана ясно, че СЗО е започнала партньорство с Уикипедия, за да се бори с митовете и фалшивите новини за коронавируса.

✓ **Алибегов: Около 100 000 души ще загубят доходите си заради новите мерки**

Около 100 000 души ще загубят доходите си заради новите мерки, свързани с пандемията

Собствениците на заведения и ресторанти, които ще бъдат затворени заради новите мерки, свързани с пандемията от коронавирус, искат държавата да осигури 80 процента от възнаграждението на персонала им. Това заяви в ефира на сутрешния блок „Здравей, България“ Ричард Алибегов от Българска асоциация на заведенията. По думите му става въпрос за около 100 000 души - в това число не са само сервитьорите и барманите, но и музиканти, артисти, танцьори, почистващ персонал, охрана. Алибегов не се съгласи с твърденията на здравни експерти, че заведенията са основния източник на зараза. Той изтъкна факта, че в списъка на РЗИ ресторантите са на 10-о място по опасност от заразяване. Алибегов беше категоричен, че браншовата организация ще входира в Министерството на труда и социалната политика исканията си с молба за среща.

✓ **Над 370 е-услуги са достъпни на Портала на ДАЕУ**

От Агенцията призовават: Заявявайте услуги по електронен път

За да се ограничат контактите и струпването на клиенти на гишета, Държавна агенция „Електронно управление“ призовава ползвателите на услуги, да ги заявяват, заплащат и получават по електронен път чрез Портала за електронни административни услуги към Държавна агенция „Електронно управление“

<http://unifiedmodel.egov.bg/wps/portal/unified-model/for-citizens-and-businesses/active-e-admin-services/active-e-admin-services> На портала вече са достъпни нас 370 услуги за гражданите и бизнеса на централни, областни и общински администрации.

Подаването и връчването на документи по електронен път, свързано с предоставянето на електронни административни услуги, се осъществява и чрез Системата за сигурно електронно връчване, поддържана от Държавна агенция "Електронно управление" <https://edelivery.egov.bg/> Достъпът до Системата се осъществява чрез ПИК на НОИ, физически или облачен електронен подпис.

По въпроси, свързани с информационни системи, чрез които администрациите предоставят електронни услуги на гражданите и бизнеса и вътрешно административни услуги може да се обръщате към Помощния контактен център на ДАЕУ на единен телефонен номер за цялата страна 0700 20 341, всеки работен ден от 9:00 до 17:30 ч., на телефони (+359 2) 949 2388 и (+359 2) 949 2392 (от страната и чужбина), както и на електронната поща на Центъра, на адрес help@e-gov.bg

✓ **Липсата на общи протоколи за пътуване може да струва на света трилиони долари**

Страните по света все още не са постигнали консенсус за това как безопасно да се рестартират пътуванията на фона на коронавирусната криза и това може да струва трилиони долари на световната икономика, посочи главният изпълнителен директор на Dubai Airports Пол Грифитс за бизнес телевизия CNBC.

"Нямаме съгласувана процедура за изпробване на надежден, точен и мащабен тест, а това трябва да се случи", отбеляза той.

"На второ място, няма хармонизация между мерките за контрол и необходимостта да има карантинен режим, който да бъде едновременно ефективен и ненаатрапчив", допълни Грифитс. CNBC напомня, че Dubai Airports притежава международните летища в Дубай и Обединените арабски емирства.

Авиационната индустрия беше засегната силно от коронавирусната пандемия, като въздухоплавателните пътувания в световен план се доближиха до цялостно прекратяване, тъй като все повече страните затвориха през пролетта своите граници, за да забавят разпространението на вируса. Оттогава някои от пазари отвориха отново, но при въведени различни мерки.

Координацията на три неща - тестване, протокол за пътуване и карантини - е "съществената следваща стъпка, за да може светът да се задвижи отново", каза Пол Грифитс.

"Големият проблем в момента е в световен мащаб, правителствата търсят елиминирание на риска", посочи той и допълни: "Моето мнение обаче е, че никога няма да стигнем до там".

Вместо това, посочи Грифитс, страните трябва да управляват риска и да постигнат баланс между безопасността и рестартирането на световната икономика.

Грифитс заяви, че правителствата не са фокусирани върху икономическите и социалните ползи от управлението на вируса по практически начин. "Това трябва да се промени, ако искаме да стигнем донякъде, връщайки се към някаква форма на нормален живот, който всички отчаяно искаме да постигнем".

Запитан относно цената за световната икономика, ако пътуванията останат в неизвестност, той каза: "Мисля, че вече имаме загуби за десетки трилиони долари".

От друга страна за сравнение, глобалната цена за коригиране на ситуацията е "просто малка", добави той.

"Ако бихме могли да съберем група хора с еднакво мислене, които да хармонизират тези три прости стъпки от правилния уеднаквен протокол за карантина, тестване и пътуване, и просто да се съгласим какви са техните стандарти ... тогава ще говорим за малка част от вредата, която се нанася на икономиката в световен мащаб", заключи Пол Грифитс.

✓ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

БНТ, „Денят започва“

- Пренебрегва ли се психичното здраве в условията на пандемия? И още: за здравето на здравната ни система при втората вълна на Covid-19 - доц. Михаил Околийски, представляващ офиса на Световната здравна организация в България.
- Какъв е спасителният план за служителите в нощните заведения - какво обсъди браншът на спешна среща и какви са исканията им?
- Управленски решения по време на криза - между отговорността и баланса в бюджета за догодина.
- На топло: започва поетапното пускане на парното - как да подготвим радиаторите?
- Готови ли са студентите по медицина да се включат в битката срещу заразата - на живо от Медицинския университет в София.
- Сам да отглеждаш четирите си деца - за историята на един самотен баща, който има нужда от подкрепа.

БТВ, "Тази сутрин"

- Ще спре ли войната между премиер и президент заради кризата с коронавируса? Коментар на председателя на Стратегическия съвет към държавния глава проф. Александър Маринов.
- Застрашителен скок на заразата - адекватни ли са мерките на властта? Гост - проф. Радослав Гайдарски.
- Кога ще има българска ваксина срещу COVID-19? В студиото доц. Пенка Петрова от БАН.

Нова телевизия, „Здравей България“

- Лихвари пребиват длъжниците си. Още разкрития за насилствено отнемане на имоти и търговия с дрога.
- 5 месеца в неизвестност. Близките на 34-годишния Владимир Петков с призив: „Помогнете да го открием“.
- Кой допусна провеждането на панаир по време на зараза?

✓ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

в. 24 часа - Евентуален умисъл и до живот за убиеца на Милен;

в. Труд - Прави като Орбан, ако искаш лекари;

в. Телеграф - COVID отмени 2000 операции;

в. Монитор - България пламна в червено от COVID-19;

Водещи заглавия на вътрешните страници

в. 24 часа - Болниците вече записват доброволци. "Пирогов" затвори 3 клиники, ВМА зове за помощ;

в. 24 часа - Затварят гимназиите, университетите, баровете и стадионите за 14 дни;

в. Труд - Бонуси от данъчните за коректни търговци;

в. Труд - Кирил Георгиев, Мениджър регулаторни въпроси, „Бритиш Американ Табако България“: Отново под 3% нелегална търговия с цигари в България;

в. Телеграф - Съветник на US президента Доналд Тръмп към Борисов: Партньорството между България и САЩ е по-силно от всякога;

в. Телеграф - Мъртва писателка жури на литературен конкурс;

в. Монитор - Бюджет 2021: Заплати и пенсии нагоре, 75 млн. лева за ваксина;

в. Монитор - Слагат таван на цената на водата във всяка област;

Водещи интервюта

в. 24 часа - Илиана Кирилова, ръководител на Софийската градска прокуратура: Стоим на позицията, че катастрофата с Милен Цветков е умислена. За това законът предвижда доживотен затвор;

в. Труд - Соня Спасова, директор на Европейския потребителски център в България, пред "Труд": Авиокомпаниите предизвикаха най-много жалби по време на пандемията;

в. Телеграф - Проф. Христо Пимпирев: Извличаме лек за левкемия от Антарктида;

в. Монитор - Проф. Христо Бонджолов, ректор на ВТУ "Св. св. Кирил и Методий": В условията на пандемия младежите избраха българските университети;

Водещи анализи

в. 24 часа - Свърши ли епохата на големите емигрантски пари, след като вирусът изтри 2,4 млрд. лв.;

в. Труд - Важни решения без албанците? Не става!;

в. Телеграф - Да спазваме закона като в Гърция и всичко ще е точно;

в. Монитор - Където е текло, пак ще тече.

✓ Предстоящи събития в страната на 28 октомври

София

- От 09.00 часа ще се проведе редовно заседание на Народното събрание.
- От 10.00 ч. чрез видеоконферентна връзка ще се проведе редовно правителствено заседание.
- От 14.00 часа в зала 134 ще се проведе заседание на Комисията по икономическа политика и туризъм.
- От 14.30 часа в зала „Изток“ ще се проведе заседание на Комисията по образованието и науката.
- От 14.30 часа в зала 232 ще се проведе заседание на Комисията по вътрешна сигурност и обществен ред.
- От 14.30 часа в зала 3 ще се проведе заседание на Комисията по външна политика.
- От 14.30 часа в зала 1 ще се проведе заседание на Комисията по труда, социалната и демографската политика.
- От 18.00 часа в големия салон на ул. „Лега“ 10, ет. 1, ще се проведе дискусия на тема „Европейската перспектива за Северна Македония през погледа на България“.

Асеновград

- От 9.00 часа на паркинга на ДИП „България“ ще бъде позициониран мобилен пункт за събиране на стари ненужни на гражданите електроуреди.

Видин

- От 11.00 ч. в Конферентен център на Областна администрация - Видин областният управител Момчил Станков и директорът на Регионална здравна инспекция - Видин д-р Венцислав Владински ще дадат брифинг.
- От 13.00 часа в Конферентния център на Областната администрация ще се проведе заседание на Областната комисия по безопасност на движението по пътищата.

Стара Загора

- От 10.00 часа в сградата на МТСП - Стара Загора на ул. „Стефан Караджа“ 8 ще се проведе пресконференция, на която трите агенции към Министъра на труда и социалната политика ще представят резултатите от дейността си за предходния месец.

Шумен

- От 14.00 часа в Пресклуба на БТА ще се проведе пресконференция на медицинската федерация към КТ „Подкрепа“ относно европейска директива за командировките на български здравни работници и приложението ѝ у нас.

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2020 г. до днес може да намерите на адрес: <http://bica-bq.org/?p=5966> В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив на изданията от 2011 г. до 2019 г.